

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění

Eva Kamarádová

Křesťanská výchova

Kombinované studium

OSOBNOST A ŽIVOT P. JOSEFA OLEJNÍKA

diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Olomouc 2012

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 13. dubna 2012

.....

podpis

OBSAH

Úvod	4
1. Mláďi a vzdělávání	6
1.1. Rodinné kořeny	6
1.2. Dětství	7
1.3. Studentem gymnázia	9
1.4. Bohoslovcem	13
2. Studia hudby a pedagogické začátky	17
2.1. V Římě	17
2.2. Vojenská služba	21
2.3. Po návratu do vlasti	22
3. V Andělské Hoře	32
3.1. Padesátá léta	32
3.2. Šedesátá léta a vliv II. vatikánského koncilu	37
4. Návrat do Olomouce	44
4.1. Opět pedagogem	44
4.2. V penzi	51
4.3. Období svobody	53
Závěr	61
Anotace	63
Prameny a literatura	64
Prameny	64
Prameny archivní	64
Další prameny	64
Prameny tištěné	64
Audiovizuální záznamy – veřejné	65
Audiovizuální záznamy – soukromé	66
Orální prameny – rozhovory	66
Internetové zdroje	66
Literatura	67
Seznam příloh	70

ÚVOD

Podíváme-li se na jakoukoli píseň či její úpravu, nešpory nebo sborovou skladbu, označenou jménem Josef Olejník, vždy je jasné, že máme před sebou dílo jisté kvality. Jako varhanice a vedoucí scholy neustále přicházím do kontaktu s jeho liturgickou tvorbou, nejvíc s *Ordináriem z Andělské Hory* a s žalmem, které zhudebnil. Zvláště zpěv žalmů, jejichž melodie dokonale koresponduje s Božím slovem, odvádí člověka od pouhého interpretování navenek a vede k modlitbě jak toho, kdo žalm provádí, tak toho, kdo poslouchá. Je tedy jasné, že ten, kdo tuto hudbu složil, musel být nejen schopný hudebník, ale především člověk otevřený Božímu působení. Proto mne velmi zajímá jeho život, jak byla utvářena jeho osobnost, jakým prošel vývojem a zjednodušeně řečeno, kdo se skrývá za tímto notami vyjádřeným výsledkem.

Cílem této práce je vytvořit biografii, ve které kromě faktografických údajů chci sledovat vývoj osobnosti člověka, kněze a hudebníka v kontextu s dobou, v níž žil, přičemž nehodlám činit odborné analýzy děl či jejich úplný seznam, protože touto problematikou se již zabývali (a jistě ještě zabývat budou) mnozí jiní.¹ Stěžejním materiálem, který budu k dosažení svého záměru používat, jsou paměti příbuzných a přátel a dokumenty z pozůstalosti, uložené v osobním archivu Ing. Josefa Vintra a ve fondu „Josef Olejník“ Zemského archivu Opava, pobočka Olomouc. Informace doplní i zveřejněné filmové a zvukové záznamy pořízené Jindřichem Suchánkem a pracovníky Rádia Proglas, proslovy z pohřbu Josefa Olejníka vysílaného televizí Noe, knižní publikace, články, absolventská práce Cecílie Pecháčkové na podobné téma, připravovaná studie PhDr. Jitky Jonové, Th.D. „Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století“ a k tomu pořízené poznámky

---

¹ Například: KOMÁREK, Karel. *P. Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Nakladatelství Burget. Olomouc 2001; PECHÁČKOVÁ, Cecílie. *Pater Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu*. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Brno 2011.

z archivních materiálů fondu „Arcibiskupství Olomouc“ Zemského archivu Opava, pobočka Olomouc.

Z uvedeného vyplývá, že bych tuto práci nemohla psát bez výrazné pomoci druhých lidí. Základ informací a dokumentů z pozůstalosti mi poskytl dědic magistra Olejníka, jeho synovec Ing. Josef VINTR, za což mu patří můj velký dík. Velmi si cením pomoci formou zaslání nahraných vzpomínek od Jana Olejníka, bratra P. Josefa, za což mu chci velmi poděkovat. Děkuji také archiváři Mgr. Štěpánu Kohoutovi, který mi umožnil přístup k dosud nezařazené pozůstalosti v Zemském archivu v Olomouci. Velké poděkování patří všem, kteří mi věnovali svůj čas k rozhovoru a podělili se tak o své paměti. Byli to: Pavla Palásková, Barbora Prokšová, Drahomíra Keilingová, Marie a Vladimír Procházkovi, Ing. Ivana Juráňová, Ing. Jan Juráň, prof. František Kunetka, Th.D. a MUDr. Jiří Gradwohl. Za mnohé rady děkuji Mgr. Jiřímu Gračkovi a zvláště pak PhDr. Jitce Jonové, Th.D. za vedení mé práce, cenné rady a podněty. Nakonec chci poděkovat své rodině za podporu a trpělivost po celou dobu mého studia.

1. MLÁDÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

1.1. Rodinné kořeny

Jak je uvedeno v „Rodném a křestním listě“, Josef Hubert Olejník se narodil v obci Strání, v domě s číslem 174, 1. července 1914. Pokřtěn byl farářem Stanislavem Spáčillem ve farním kostele Povýšení svatého Kříže.

Jeho otcem byl František Olejník, prohlázeč skla v Květné – Strání, narozen 2. dubna 1883, syn Františka Olejníka, služebného v Mirošově, a jeho manželky Anny rozené Lysáckové.

Matka Julie se narodila 16. února 1892 a byla dcerou Jana Haluzy, brusiče skla v Květné, a jeho manželky Antonie rozené Adlerové.

Kmotři byli Hubert Ješko, obchodník ve Strání, a jeho manželka Františka.²

Obec Strání spadá do Zlínského kraje, okresu Uherské Hradiště a našli bychom ji poblíž hranic se Slovenskem. Její částí je vesnice Květná,³ kde koncem 18. století vznikla sklárna,⁴ v níž později našel obživu i dědeček P. Olejníka, Jan Haluza. Majitel firmy se snažil starat o své zaměstnance a tak Jan Haluza, brusič skla od roku 1870, když později založil rodinu s Antoníí Adlerovou, získal byt a kus pole.⁵

Když v roce 1910 přichází z Valašských Klobouk do Květné František Olejník, tatínek P. Josefa, ubytuje se v rodině Haluzů. V té době je v domě kromě něho, manželů Jana a Antoníny Haluzových, jejich dětí Františka, Ludvíka a Julie, zapsáno ještě dalších devět obyvatel.⁶ František Olejník se r. 1913 oženil s Julií Haluzovou, 1. července 1914 se jim narodil první syn Josef a podle svědectví

---

² *Rodný a křestní list*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.

³ Obec Strání je rozdělena na dvě části – Strání a Květnou, které však tvoří jeden celek (*Informace o obci Strání*. [online] citováno dne 2012-03-29. Dostupné na: <http://www.strani.cz/content/2/>)

⁴ Její stavba byla zahájena roku 1794 na panství lichtenšteinském a již roku 1795 huť vybavené dvěma tavíci pecemi zahájila svou činnost. V polovině 19. století ji kupuje Emanuel Zahn pro rodinnou firmu Josef Zahn & Co a ta jí vlastní až do roku 1945, kdy je znárodněna (*Sklárny Květná. Historie*. [online] citováno dne 2011-09-01. Dostupné na: <http://www.moravskeskla.cz/historie.php>).

⁵ *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.

⁶ *Soupis osob žijících v bytě č. 174*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

Josefa Vintra, synovce Josefa Olejníka, bydlela rodina v tomto bytě o dvou místnostech společně s prarodiči Haluzovými. *Josefův dědeček z matčiny strany umřel roku 1925 a babička roku 1927.*⁷

1.2. Dětství

V době, kdy se Josef Hubert Olejník narodil, vyhlásil rakouský císař František Josef I. Srbsku válku, čímž na celou Evropu padla tíha první světové války, zbytečného umírání lidí a také vyhocení krize monarchie, což posléze vedlo k jejímu rozpadu.

Do života rodiny jednoročního Josefa zasáhla vojna povolávacím rozkazem jeho otci Františku Olejníkovi. Narukoval na italskou frontu, kde podle Josefa Vintra bojoval od roku 1915 až do konce války v bitvách na řece Soči.⁸ Za tu dobu byl pouze dvakrát doma, ale *hlavní bylo, že se mu podařilo přežít.*⁹

Bylo velkým darem pro rodinu Olejníkových, když se tatínek po tak velkých válečných útrapách vrátil domů. 15. května 1918 se manželům Olejníkovým narodila dcera Marie Žofie a roku 1921 další syn František. Ten však, když měl čtyři roky, vážně onemocněl záškrtem a zemřel. *Od té doby tatínek zvažněl.*¹⁰

Malý Josef Olejník začal chodit přímo v Květné do školy, kterou původně zřídil a financoval pro děti svých zaměstnanců majitel sklárny. Později, kdy přibýlo dětí, byla postavena škola státní. *Byla to trojtřídka a učil zde pan František Švestka, invalida, kterého zaměstnal fabrikant jako učitele.*¹¹ Na školní zprávě Josefa Olejníka z první třídy je uvedeno datum nástupu do školy 1. září 1920,

---

⁷ *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem.* Hodonín 15. ledna 2011.

⁸ Itálie vyhlásila Rakousko-Uhersku válku 23. června 1915 a když chtěla táhnout na přístavní město Terst, musela překonat tehdy rakouskou řeku Soču. Bitev zde bylo dvanáct, přičemž v poslední, při níž se na rakouské straně významně podíleli Němci, převzali iniciativu Rakušané a dobyli město Caporetto. Na italské frontě bojovalo velké množství Čechů a tím mělo být zabráněno jejich dezercím do ruského zajetí. Ale i zde se koncem války objevili čeští legionáři, takže docházelo k případům, že Češi bojovali proti Čechům. Bitvy byly krvavé. Na italské straně bylo 870.000 mrtvých a na rakouské a německé 434.000 (OTÁBEC, Karel. *Dvanáct bitev na Soči.* Publikováno 29. března 2011. [online] citováno 2011-09-01. Dostupné na: http://www.valka.cz/clanek_14051.html).

⁹ *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem.* Hodonín 15. ledna 2011.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

podepsán třídní učitel František Švestka a hodnocení ve všech předmětech a všech čtvrtletích vždy jednička.¹²

Rodinné zázemí bohaté vírou, skromností a také hudebními podněty dalo jistě dobrý základ pro utváření osobnosti lidské, kněžské a hudební. Sám P. Olejník vzpomíná na své muzikantské začátky: „*Z rodiny byl hudebník jen strýc. Ten mi jako malému klukovi půjčil tahací harmoniku, krásnou dvouřadovku, byla větší než já. Na tu jsem se zkoušel učit hrát. Pak ji ale strýc chtěl zpátky a tatínek mi koupil jednořadovku. Ta se mi však zdála oproti té první malá. No a pak mě strýc učil na housle. Hrál jsem, ale nijak jsem nevynikal.*“¹³

S hudbou se setkával i jako malý posluchač, kdy rád běhával po chodníku, po polích až na stráň za pohřebním průvodem, aby slyšel kapelu, která hrála smuteční pochody a skladby. Vedl ji vrátný sklárny Fenc, který vystudoval konzervatoř ve Vídni, takže úroveň této dělnické kapely byla vysoká. V dělnické osadě Květné existoval také mužský pěvecký sbor, jenž pod vedením moravského učitele působícího na Slovensku interpretoval Smetanovy a Křížkovského sbory.

Kostel stál ve Strání, zemědělské obci, kde působily dvě kapely. Při „hrubé“ mši svaté bylo čtyři sta až pět set lidí. Hodně se zpívalo a kapely doprovázely slavnostní bohoslužby. Josef Olejník vzpomíná, jak o Vánocích, kdy se v kostele hrála jedna koleda za druhou, se mu zdálo, že je to až moc rámusu, zatímco o Velikonocích, když při Vzkříšení zářily jen svíce, byl uchvácen nejen hudbou, ale i celkově to byl pro něj velký zážitek a proto nadšeně pronesl: „*Takové krásné slavnosti, jako my katolíci, nemá nikdo na světě.*“¹⁴ Nejen kostelní hudba, ale také osobnosti kněze a kaplana¹⁵ působily na malého hochu. Měli totiž mezi sebou hezký vztah jako otec a syn, chlapani se mohli na faře s nimi setkávat a tak měli první příklad pěkně žitého kněžství.¹⁶

---

¹² Školní zpráva za rok 1920–1921. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹³ CHALUPOVÁ, Zita. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním. Rozhovor s P. Josefem Olejníkem, milovníkem sborového zpěvu.* Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

¹⁴ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory.* Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

¹⁵ Dle sdělení nynějšího faráře ve Strání P. Jana Hrudíka byl v tehdejší době farářem P. Stanislav Spáčil, rodák z Přerova, a kaplanem P. Jan Novotný, rodák z Viceměřic.

¹⁶ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory.* Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

Od 3. září roku 1923 poslali rodiče svého syna Josefa do klášterní školy sester sv. Hedviky v Nezamyslicích.¹⁷ Zde ve druhém, závěrečném ročníku absolvoval kromě povinných předmětů, ze kterých získal samé jedničky, i dva nepovinné, a to němčinu, ohodnocenou dvojkou, a housle, u kterých má v prvním čtvrtletí zapsanu známku tři.¹⁸ Tato skutečnost ukazuje pokoru a pravdivost slov velkého hudebníka, který své začátky ve hře na housle i po letech ohodnotil, že *sice hrál, ale nijak nevynikal*.¹⁹

Doma zůstaly ještě dvě děti, Marie a František, který však roku 1925 zemřel.²⁰ *Rodiče to Josefovi oznámili tak, že mu poslali do školy balík a v něm Františkův klobouček.*²¹ Manželům Františkovi a Julii Olejníkovým se pak ještě narodila roku 1927 dcera Františka a roku 1930 syn Jan. To už ale byl nejstarší syn Josef studentem Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.²²

1.3. Studentem gymnázia

V roce 1925, ve svých jedenácti letech, započal Josef Olejník svá studia na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži,²³ která pak ukončil v roce 1933. Tato

---

¹⁷ Kongregace sester sv. Hedviky od Nejčistší Panny a Matky Boží Marie vznikla 14. června 1859 v Polsku ve Wroclawi. Jejím zakladatelem je Služebník Boží P. Robert Spiske (1821–1888). Podle vůle zakladatele je zaměřena na křesťanskou výchovu a vzdělávání dětí a mládeže, zvláště se ujímá děti se zdravotním a sociálním znevýhodněním, postižením, dále pečuje o staré a nemocné lidi a slouží jakkoli potřebným. Když v roce 1879 musely sestry v důsledku tzv. „kulturního boje“ v Prusku opustit svou vlast, našly nový domov v Nezamyslicích na Moravě. 15. listopadu pak vznikla Česká provincie se sídlem v Nezamyslicích a čtyřmi filiálními domy, kterých v dalších letech přibýlo čtyřicet. V současnosti sídlí Kongregace v Břežanech u Znojma a tvoří ji devět sester s trvalými sliby a jedna novicka (*Kongregace sester svatých Hedviky Břežany u Znojma*. [online] citováno dne 2011-09-08. Dostupné na: <http://www.hedvicky.cz/index.php?page=kongregace&str=1,3,14>)

¹⁸ V dalších třech čtvrtletích má již zapsanu dvojkou (*Školní zpráva za rok 1924–1925*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra).

¹⁹ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

²⁰ V období druhého pololetí Josefova závěrečného ročníku v klášterní škole v Nezamyslicích.

²¹ *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.

²² Tamtéž.

²³ Předchůdcem Arcibiskupského gymnázia byl chlapecký konvikt, výchovný a vzdělávací ústav, který měl především zajistit předvýchovu kléru. V roce 1910 se mu dostalo označení Arcibiskupské soukromé gymnázium, jež o rok později získalo právo veřejnosti, takže již hovoříme o škole – gymnáziu a malém semináři. Nejprve byla dvojjazyčná, od roku 1919 jednojazyčná. Na počátku roku 1942 byla zabrána německým vojskem a v březnu 1943 zrušena. Po skončení války roku 1945 se škola rozběhla jen na krátký čas. Nejprve byla zestátněna a pak roku 1950 již podruhé zrušena. Z podnětu olomouckého arcibiskupa Františka Vaňáka, bývalého zdejšího studenta, bylo Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži slavnostně

etapa byla velmi důležitá pro celkový rozvoj jeho osobnosti. Postupně rozvinul svůj hudební talent a také v něm dozrálo povolání ke kněžství. Podle pololetních vysvědčení a konferenčních výkazů za každé čtvrtletí je možné pozorovat jak období úspěchů, tak mírné nezdary a těžkosti, které jsou typické pro každého studenta. Navíc tento mladý muž nevěnoval svůj čas jen pečlivému studiu, ale byl především zapálen pro hudbu, ve které se chtěl zdokonalovat a kterou celý život nakonec sloužil Bohu i lidem. Sám podává svědectví o vývoji svého muzikantství: „*Na konci primy jsem jednou při bohoslužbě v kostele sv. Mořice slyšel chrámový sbor zpívat při mši. To mě nesmírně uchvátilo, tak jsem se přihlásil do scholy u sv. Mořice. Vždycky v sobotu bývaly zkoušky a v neděli se zpívalo na deváté. V sekundě jsem se sám začal učit na harmonium, měl jsem vyhrazenou jednu hodinu týdně, ale chodil jsem o každé přestávce, abych mohl cvičit. O rok později jsem sám začal i s varhanami.*“²⁴

Zvládat učivo na gymnáziu jistě nebylo jednoduché, a to obzvlášť pro člověka, který se rozhodl zabývat tak náročným oborem, jako je hudba. Když si ještě uvědomíme požadavky oné doby na kázeň a přípravu studentů, jistě nás nepřekvapí, že ačkoliv Josef Olejník svoje školní povinnosti plnil, objevily se i drobné přestupky, které však dnes zvyšují sympatie k mladému studentovi. V konferenčním výkazu za třetí období druhého ročníku čteme: *Pro nestálost v učení (někdy je krásně připraven, někdy opět vůbec se na věc nepodívá) a pro stálé vyrušování spolužáků v době studia – mluvívá s nimi, jak sám přiznal – bylo nutno snížit Vašemu synu známku z chování.*²⁵ Nutno dodat, že na žádném z vysvědčení sníženou známku z chování neměl, takže toto hodnocení bylo zajisté pouze výchovné.

---

zновуotevřeno 1. září 1991 (*Almanach Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži 1991–2001*. Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži. Červen 2001). Studovalo zde mnoho budoucích kněží a pozdějších biskupů, z nich například: Josef Karel Matocha, Josef Hlouch, kardinál Štěpán Trochta, Josef Vrana, František Vaňák (ČERVINKA, Arnošt. *Významné osobnosti Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*. Kroměříž. Arcibiskupské gymnázium. 2011. s. 16–19).

²⁴ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

²⁵ *Konferenční výkaz za III. období školního roku 1926–27*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

Zajímavá jsou však i hodnocení nepovinného předmětu zpěv. Na pololetních vysvědčeních z prvního a druhého ročníku je uvedeno „dobrý“, na konci školního roku, v dalších letech a také na maturitním vysvědčení pak „velmi dobrý“.²⁶ Je opravdu zvláštní, že zatímco aktivně provozoval hudbu jak zpěvem, tak hrou na varhany, byl ohodnocen takovými známkami. V jeho vzpomínkách však zmínku o této skutečnosti nenajdeme. Snad proto, že to vůbec nepovažoval za důležité.

Žádné těžkosti ho neodradily od zdokonalování se v tom, co ho těšilo a v čem určitě vnímal i své vlohy. Protože, jak sám přiznává, *mu to v tercii na varhany ještě moc nešlo, pilně cvičil a o Velikonocích zůstal ve škole celý týden, aby se naučil ještě víc.*²⁷ A pak o svátku Nanebevstoupení Páně řekl varhaníkovi, septimánu Kvapilovi: „*Prosím vás, nechal byste mě zahrát?*“ a on odpověděl: „*Ty hraješ? Tak přijď.*“²⁸ Tak hrál a ve škole se rozšířilo, že je v tercii varhaník. O prázdninách cvičil doma ve Strání v kostele, v kvartě pak byl varhaníkem v dolní kapli gymnázia a v kvintě už v horní. A v té době také začal s malými chlapci nacvičovat sbory, v sextě dokonce už *Missu Lorettu* od Říhovského, při níž hrál na varhany a dirigoval je profesor Karel Rochel. O rok později založil mužský sbor, pro který upravil dvě národní písně: *Boleráz, boleráz* a *Bodaj by vás*. V repertoáru měli také skladby J. B. Foerster: *Z osudu rukou, Polní cestou* a od Františka Picky *Umučení Kristovo*. Na vystoupení při slavnostní akademii na počest prezidenta Masaryka o svátku sv. Tomáše Akvinského vzpomíná: „*Nechal jsem chlapce nastoupit do půlkruhu a dirigoval je. Neměl jsem tehdy ani tmavé šaty, musel jsem si je vypůjčit – i s motýlkem.*“²⁹

Na vysvědčení dospělosti s datem 8. června 1933 nalezneme úspěšné hodnocení ze všech čtrnácti povinných předmětů a nepovinného zpěvu. V závěru je uvedeno: „*Protože tedy Josef Olejník zákonným požadavkům vyhověl, byl uznán dospělým, aby mohl býti zapsán jako řádný posluchač na universitách.*“³⁰

---

²⁶ *Pololetní a výroční výkazy. Vysvědčení dospělosti. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.*

²⁷ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním.* Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ *Vysvědčení dospělosti. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.*

Spolu s ním maturoval mimo jiné i Vojtěch Tkadlčík,³¹ pozdější papežský prelát, profesor teologické fakulty v Olomouci a odborník na staroslověnštinu a cyrilometodějskou problematiku, a také Metoděj Zemek, církevní historik.³² Za svého studia se jistě setkal také s Josefem Moštěkem,³³ budoucím sekretářem arcibiskupů Prečana a Matochy, maturujícím o rok dříve, a snad i s Františkem Vaňákem,³⁴ olomouckým arcibiskupem od roku 1989, který nastoupil na gymnázium o tři roky později.³⁵

V době, kdy byl Josef Olejník studentem maturitního ročníku, měl jeho nejmladší bratr Jan tři roky³⁶ a právě tehdy se začal rozvíjet jejich pevný vztah. Jan Olejník vzpomíná: „*Můj vztah k bratrovi předznamenala událost z mého raného dětství, na kterou si živě vzpomínám. Tehdy jsem se při nějaké nemilé příhodě velmi vyděsil a výsledkem byl veliký křik. Bratr přiběhl z vedlejší místnosti, vzal mě na ruce a uklidnil mě tím, že mi ukazoval své práce z hodin výtvarné výchovy na gymnáziu. Tehdy byl, myslím, maturantem. Ten pocit jakési jistoty a opory, ten ve mně vlastně zůstal až dodnes.*“³⁷

---

³¹ Mons. prof. ThDr. Vojtěch Tkadlčík (1915–1997). Byl u nás i v zahraničí uznávaným odborníkem ve svém oboru. Posunul hranice poznání staroslověnského jazyka a literatury, ale i dalších historických a teologických otázek velkomoravské a cyrilometodějské problematiky (POJSL, Miroslav. *Mons. prof. ThDr. Vojtěch Tkadlčík*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 235).

³² ThDr. PhDr. Metoděj Zemek, CSc. (1915–1996), autor a redaktor desítek monografií a studií, zejména v oboru regionálních dějin a historického místopisu. Napsal také řadu prací z dějin moravských kapitul a řeholních institucí (PARMA, Tomáš. *ThDr. PhDr. Metoděj Zemek, CSc.* In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 237).

³³ Mons. ThDr. Josef Moštěk (1913–1986), ceremonář a sekretář arcibiskupů Leopolda Prečana a jeho nástupce Josefa Karla Matochy; politický vězeň v letech 1949–1959 (JANEČKA, Libor. *Vzpomínka na vzácného kněze*. In: Oldin. číslo 1, ročník 16, leden – únor 2006).

³⁴ ThDr. František Vaňák (1916–1991) byl dne 26. července 1989 jmenován papežem Janem Pavlem II. apoštolským administrátorem a 21. prosince 1989 arcibiskupem olomouckým a metropolitou moravským (*ThDr. František Vaňák*. [online] citováno dne 2012-03-29. Dostupné na: <http://www.ado.cz/obsah/frantisek-vanak>).

³⁵ ZUBER, Rudolf. *Pohled do dějin arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*. In: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži 1854–1950. Kroměříž. Arcibiskupské gymnázium. Srpen 1991.

³⁶ Jan Olejník se narodil 8. ledna 1930.

³⁷ *Vzpomínky Jana Olejníka*. Nahrávka ze dne 9. září 2011.

1.4. Bohoslovcem

Pro mladého muže začala příprava na povolání, které pocítil již na gymnáziu, povolání ke kněžství. Studia na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě³⁸ zahájil bohoslovec Josef Olejník v říjnu roku 1933. „Index lectionum“ nese datum 2. říjen 1933³⁹ a „Legitimace řádného posluchače C. M. bohoslovecké fakulty“ je ze dne 26. října 1933.⁴⁰

Z dochovaného indexu je možné si udělat představu, jak asi vypadalo studium bohosloví té doby, které osobnosti působily na mladého kandidáta kněžství i jakých výsledků dosahoval. Podle oznámkovaných předmětů lze usoudit, že byl úspěšným studentem, protože hodnocení „eminenter“ získal celkem dvanáctkrát, zatímco „valde bene“ jen jednou, a to z předmětu Manželské právo církve katolické, a dvakrát „bene“ z Věrouky I a II, zatímco z části III má v indexu zapsáno již „eminenter“.

Z vyučujících lze vyzvednout zejména profesora Bedřicha Vaška,⁴¹ univerzitního sociologa, který ho učil ve všech ročnících kromě čtvrtého, či doktora Josefa Karla Matochu,⁴² příštího arcibiskupa olomouckého, jenž přednášel filozofii a již zmíněnou věrouku III. Dalšími z významných osobností byli nepochybně profesor speciální dogmatiky František Cinek⁴³ a Josef Hejčl,⁴⁴ profesor biblického

---

³⁸ Cyrilometodějská fakulta byla v té době jedinou, která zůstala zachována i po zrušení olomoucké univerzity na základě císařského dekretu ze dne 17. května 1860.

³⁹ *Index lectionum*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁴⁰ *Legitimace řádného posluchače C. M. bohoslovecké fakulty*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁴¹ Prof. ThDr. Bedřich Vašek (1882–1959) působil na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci jako profesor křesťanské sociologie od roku 1922 až do jejího zrušení roku 1950. Děkanem byl v akademickém roce 1933/34 a 1937/38 (POJSL, Miloslav. *Prof. ThDr. Bedřich Vašek*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 222, 235; TEŤHAL, Vladimír. *Padesát let od smrti B. Vaška*. In: Oldin. číslo 7–8, ročník 19, červenec – srpen 2009).

⁴² ThDr. et PhDr. Josef Karel Matocha (1888–1961) působil na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci jako řádný profesor křesťanské filozofie a spekulativní dogmatiky od roku 1931, děkanem byl v akademickém roce 1934/35 a 1938/39. V roce 1948 jej papež jmenoval olomouckým arcibiskupem (JONOVÁ, Jitka. *ThDr. et PhDr. Josef Karel Matocha*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 229).

⁴³ Prof. ThDr. František Cinek (1888–1966), profesor speciální dogmatiky, znalec problematiky cyrilometodějské tradice a duchovních dějin Velehradu, působil jako řádný profesor na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě od roku 1935 (POJSL, Miloslav. *Prof. ThDr. František Cinek*. In: Tamtéž. s. 227).

studia Starého zákona a semitských jazyků. Nelze ovšem opomenout ani profesora Josefa Vašicu,⁴⁵ který vyučoval předmět Otázky Cyrillo-Methodějské a mohl na Olejníka rovněž působit coby odborník na slovanskou bohoslužbu, a také Jana Nevěřila,⁴⁶ profesora církevních dějin a dějin křesťanského umění. Zajímavostí jsou vyučující zapsáni ve třetím, čtvrtém a pátém ročníku. V pedagogických předmětech je zde uveden *adjunkt Tomášek*,⁴⁷ budoucí kardinál, arcibiskup pražský a primas český, a v pátém ročníku čteme u předmětů duchovního řečnictví: *suplent Dr. Hlouch*,⁴⁸ který se později stal biskupem českobudějovickým.⁴⁹

To, že se Josef Olejník mohl věnovat také liturgické hudbě, která jako prostředek služby Bohu je s jeho povoláním pevně spjata, dosvědčují jeho vlastní slova: „*Přihlásil jsem se do semináře. V prvním ročníku nás bylo asi osmdesát – a já si hned založil další sbor. Ve škole pak byla slavnost a my jsme se přihlásili a odezpívali Oráče Josefa Bohuslava Foersterera. Sbor jsem pak vedl pořád, dělal jsem i varhaníka. Víte, my jsme neměli žádné odborné vedení – dělal jsem to jen podle toho, co jsem viděl a slyšel na koncertech a u sv. Mořice.*“⁵⁰

---

⁴⁴ Prof. ThDr. Jan Nepomuk Josef Hejčl (1868–1935), profesor biblického studia Starého zákona a semitských jazyků na CMBF v Olomouci od roku 1900, byl děkanem pětkrát: v akademickém roce 1912/13, 1918/19, 1919/20, 1923/24 a 1928/29. 20. července 1921 získal titul papežského komořího Msgr. (POJSL, Miloslav. *Msgr. prof. ThDr. Jan Nepomuk Josef Hejčl*. In: Tamtéž. s. 228).

⁴⁵ Prof. PhDr. Josef Vašica (1884–1968) byl řádným profesorem na CM bohoslovecké fakultě od roku 1928 až do roku 1950, kdy nepřešel na litoměřickou fakultu, ale odešel do penze. Systematicky se věnoval staroslověnským a církevněslovanským písemným památkám i slovanské bohoslužbě (POJSL, M. *Prof. PhDr. Josef Vašica*. In: Tamtéž. s. 236).

⁴⁶ Prof. PhDr. Jan Nevěřil (1864–1940) věnoval svůj hlavní zájem křesťanskému umění a archeologii. V roce 1911 objevil základy malého kostelíka v Modré u Velehradu. Roku 1915 byl jmenován profesorem církevních dějin na bohoslovecké fakultě v Olomouci, kde přednášel i křesťanskou archeologii a dějiny křesťanského umění. Děkanem byl v letech 1924/25 a 1929/30 (POJSL, M. *Prof. PhDr. Jan Nevěřil*. In: Tamtéž. s. 231).

⁴⁷ Kardinál PaedDr.h.c. ThDr. František Tomášek (1899–1992), od 1. prosince 1934 asistent pro pedagogiku a katechetiku na CMBF v Olomouci a tam také 15. prosince 1938 promován na doktora teologie. 14. října 1949 jej olomoucký biskup Josef Matocha tajně vysvětil na biskupa, stal se světicím biskupem olomouckým. 18. února 1965 ho papež Pavel VI. jmenoval apoštolským administrátorem pražské arcidiecéze. Týmž papežem byl 24. května 1976 jmenován kardinálem, 30. prosince 1977 arcibiskupem pražským a primasem českým (BUBEN, Milan M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. Praha: Logik 2000. s. 346–347).

⁴⁸ ThDr. Josef Hlouch (1902–1972) působil jako vyučující pastorální teologie na CMBF v letech 1934–1939 a 1945–1947. Roku 1947 ho papež Pius XII. ustanovil biskupem v Českých Budějovicích (BUBEN, Milan M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. s. 110, 111).

⁴⁹ *Index lectionum*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁵⁰ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

Již od druhého ročníku dirigoval trvale sbor i scholu, se kterou zpívali chorál. Do té doby existovaly sbory dva, český a německý. Ty se mu podařilo sloučit pod sjednocující hlavičkou církevního sboru, který zpíval česky, latinsky a staroslověnsky. Při unionistickém kongresu na Velehradě v roce 1936 zpívali staroslověnsky celou byzantskou liturgii za spoluúčasti posluchačů teologie pocházejících z Podkarpatské Rusi a východního Slovenska. V pátém ročníku, na neděli Laetare, byl uspořádán liturgický den, při němž se pěveckého vystoupení účastnili bohoslovci z fakulty spolu s bohoslovci kapucínskými a dominikánskými, jejichž vyšší školy byly v Olomouci. Celkem asi pět set zpěváků dirigoval kapucín bratr Adaukt za varhanního doprovodu Josefa Olejníka, který pak řídil sbor při odpoledním koncertě v Redutě. Vzpomínka doktora Josefa Hloucha vystihuje atmosféru závěru koncertu, kdy *posluchače až mrazilo, když v závěru slavnosti se na pokyn dirigujícího Josefa Olejníka k závěrečnému chorálu Svatý Václave připojily studentky dominikánského učitelského ústavu z Olomouce Řepčina a k nim všichni účastníci a redutním sálem chorál zazněl se strhující mohutností a velebností.*⁵¹

Na kněze byl Josef Olejník vysvěcen v olomoucké katedrále dne 5. července roku 1938, ale ještě předtím byla předznamenána jeho životní cesta, kterou zásadním způsobem ovlivnil švýcarský kněz Hilarion Felder OFMCap., jenž roku 1938 konal apoštolskou vizitaci na olomoucké teologické fakultě a v semináři. Zpozoroval Olejníkovu nadšenou a dobrou práci při řízení sboru i při hře na varhany, vyslechl si jeho názory na hudební výchovu a přípravu kněžského dorostu v tomto oboru, poznal jeho talent i schopnosti a proto se zasadil o to, aby byl mladý kněz vyslán na studia duchovní hudby a zpěvu do Říma.⁵² P. Josef na událost vizitace vzpomíná: *„Byl to takový fousatý švýcarský kapucín, Hilarion Felder se jmenoval. A ten byl naším sborem uchvácen. Tehdy jsme totiž taky zpívali každou neděli při*

---

⁵¹ MUSIL, Jiří Václav. *K životnímu výročí P. Josefa Olejníka. Magistr Olejník oslavil pětasedmdesátiny*. Studie. Řím: Academia Cristiana 1990, I, č. 127. s. 68–69.

⁵² MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V. Olomouc 1996. s. 132.

bohoslužbách gregoriánský chorál. A tento Švýcar na mě asi upozornil arcibiskupa Prečana, který rozhodl, že po studiích musím rok dělat kaplana a pak mohu odejít do Říma.“⁵³

Tak končí jedna důležitá etapa v životě člověka, ve které se utváří jeho charakter, jeho místo v životě, jeho vztah a služba Bohu. U Josefa Olejníka se prolínaly vlivy rodiny, kde se žilo skromně, ale v srdečných vztazích, zocelovaly ho i nelehké životní situace, dostalo se mu daru, že jeho hudební vlohy mu pomohli rozpoznat a rozvinout lidé, kteří stáli při něm, a v neposlední řadě měl možnost vnímat i vzory kněžské.

V semináři také poznal, jak správně má znít gregoriánský chorál a vždy když slyšel špatný zpěv, tak si říkal: „*Já to tak nikdy zpívat nebudu, já budu zpívat dobře a krásně.*“ A když pak byl vybrán pro úkol právě tohoto druhu, jeho touha se naplnila.⁵⁴

---

⁵³ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

⁵⁴ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

2. STUDIA HUDBY A PEDAGOGICKÉ ZAČÁTKY

2.1. V Římě

Novokněz Josef Olejník byl od 1. srpna 1938 ustanoven kooperátorem ve Vsetíně⁵⁵ s kongruou 9.000 korun ročně.⁵⁶ Již v říjnu 1939 je však povolán do Říma za účelem studia duchovní hudby a zpěvu na Pontificio Instituto di Musica Sacra⁵⁷ a od 1. října 1939 čerpá placenou dovolenou jako kooperátor v Zašově.⁵⁸

Papežský institut církevní hudby, kde ve školním roku 1939/1940 zahájil své studium, měl tři obory: první, zaměřený na gregoriánský chorál (tím museli projít všichni), druhým byla kompozice a třetím studium hlavního oboru, hry na varhany. Studium bylo rozděleno na tři stupně, vždy po jednom roku studia. Složení zkoušky za jednotlivý stupeň znamenalo získání akademického gradu: po prvním roku bakalář, po druhém licenciát a po třetím magistr.⁵⁹ Josef Olejník nastoupil na obor gregoriánský chorál, přičemž jako vedlejší předmět si vybral hru na varhany.⁶⁰ Úspěšné složení přijímacích zkoušek reflektuje v dopise datovaném v Nepomucenu⁶¹ 1. listopadu 1939 a otištěném v prosincovém čísle časopisu

---

⁵⁵ *Jmenovací dekret*. Arcibiskupská konzistoř v Olomouci. Olomouc: 23. června 1938. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁵⁶ Kongruový zákon z roku 1926 o úpravě platů duchovních kongruových církví a náboženských společností uznaných státem stanovil nejnižší příjem roční částkou 9.000 korun, která se zvyšovala každé tři služební roky o 972 korun – tzv. „třienálky“ (KONÍČEK, Jiří. *Konfesněprávní poměry Katolické církve v ČSR*. In: *Katolická církev v první československé republice (1918–1938)*. Sborník z pořádané konference. Společnost pro dialog církve a státu. Olomouc 2006. s. 51)

⁵⁷ Škola duchovní hudby byla založena z podnětu papeže Pia X. v roce 1910. Za papežskou instituci byla prohlášena 10. července 1914 a byla jí svěřena pravomoc udělovat akademické tituly. (*Pontificum Institutum Musicae Sacrae Roma*. [online] citováno dne 2011-10-03. Dostupné na: http://www.vatican.va/roman_curia/institutions_connected/sacmus/index.htm)

⁵⁸ *Studijní dovolená*. Arcibiskupská konzistoř v Olomouci. Olomouc: 10. října 1939. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra; Pravděpodobně byla tato placená dovolená pobírána do 3. října 1942 a v době od 1. prosince 1942 do 31. ledna 1945 se jednalo již o neplacenou studijní dovolenou. (*Rozpis působení P. Josefa Olejníka*. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník [nezpracováno]).

⁵⁹ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Jedná se o papežskou kolej Nepomucenum (Pontificio Collegio Nepomuceno), seminář pro české bohoslovce v Římě. 4. listopadu 1884 byla založena česká kolej Bohemicum a 23. dubna 1929 byla slavnostně otevřena nová budova koleje Nepomucenum. Kromě bohoslovců jsou zde ubytováni i vybraní mladí kněží, kteří v Římě studují, aby dosáhli odborného vzdělání v různých teologických vědách. (*Nepomucenum. Papežská kolej sv. Jana Nepomuckého – Via Concordia, 1-00186 Roma, Italia* [online] citováno dne 2011-10-03. Dostupné na: <http://cz.nepomucenum.it/p/dejiny.html>).

„Pozdrav ze semináře“: „*Posílám z věčného města mnoho pozdravů a vzpomínek. V pondělí jsem udělal přijímací zkoušku. Začneme až za týden. Na náš seminář nezapomenu, budu mít často mši sv. za naše bohoslovce. Pozdrav všem – P. Josef.*“⁶²

V prosinci roku 1940, v době, kdy byl studentem druhého ročníku, ho však zastihla smutná zpráva, že mu nečekaně, ve věku padesát dva let, zemřel otec. Jeho bratr Jan o tom podává svědectví: „*Všechny to překvapilo, i ošetřující lékař tím byl zaskočen, ale nejhůř to dopadlo na maminku. V té době jsem byl doma jen já, bylo mi jedenáct let, a o tři roky starší sestra. Bratr byl v Římě a další sestra v Brně, v řádu sv. Cyrila a Metoděje jako řeholní sestra.*⁶³ *Ta se nemohla uvolnit, aby nám pomohla, a řádové směrnice jí ani nedovolily, aby přijela na pohřeb. Příbuzní poslali bratrovi telegram do Říma, ale nepředpokládalo se, že by mohl přijet. Otec umřel v úterý a pohřeb byl v pátek. Konal se, jak to v té době bylo zvykem, z domu. Asi o půl jedné, kdy už bylo přítomno plno smutečních hostů, nastal šum a k mamince, která byla ještě u tatínkovy rakve, přišla sousedka a říká: ‚Páter Josef přijel!‘ A bratr se objevil. Pro maminku to byl dar z nebe. Byla to útěcha, opora ve chvíli, kdy to nejvíc potřebovala. A proto také zůstal asi měsíc doma, vyřídil všechny potřebné administrativní věci, takže když pak odjížděl, maminka už byla klidná, protože co se mělo zařídit, už bylo zařízeno. Maminka totiž nepracovala v továrně, ale obstarávala domácnost a malé hospodářství, které jsme měli. Musela se proto kvůli rodinné existenci vyřídít peníze a to všechno bratr obstaral.*“⁶⁴ Nepřítomnost Josefa Olejníka v Nepomucenu je také doložena v časopisu „Pozdrav ze semináře“. Český bohoslovec studující třetím rokem v Římě píše dne 1. ledna 1941 dopis, ve kterém se zmiňuje o primici novokněze Toboly⁶⁵ a o tom, že P. Olejník *se nemohl zúčastnit štěstí primiciantova. Ve středu v týdnu před svěceními dostal telegram, že mu zemřel otec, musil tedy jeti domů...*⁶⁶

---

⁶² *Pozdrav ze semináře*. Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář: prosinec 1939, Ročník IV. č. 2. s. 28.

⁶³ Jedná se o s. Dagmar Marii Olejníkovou.

⁶⁴ *Vzpomínky Jana Olejníka*. Nahrávka.

⁶⁵ Jaromír Tobola byl v Římě dne 20. prosince 1940 vysvěcen na kněze, po absolvování teologického kurzu se nemohl vrátit do Protektorátu, proto, podle rozhodnutí arcibiskupa, zůstal v Římě a studoval biblistiku

P. Olejník se však potýkal i s finančními problémy. V dopise arcibiskupu Prečanovi je prostřednictvím vicerektora Nepomucena předložena Olejníkovu žádost o uhrazení stravy v koleji v letech 1941 a 1942, protože mu po zakoupení potřebných pomůcek ke studiu jeho plat nestačí.⁶⁷ Arcibiskup Leopold udělil Josefu Olejníkovi studijní podporu ve výši tři tisíce korun.⁶⁸ Ten pak 25. října 1942 přijal vkladní knížku s vkladem tři tisíce deset korun na heslo Olejník.⁶⁹

I přes uvedené těžkosti si mladý kněz vedl při studiu úspěšně, což dosvědčuje dochovaný studijní výkaz, kde jsou zaznamenány absolvované předměty a dosažení jednotlivých gradů. Během prvního akademického roku 1939/1940 to byly: „Praxe gregoriánského chorálu“, „Obecná teorie gregoriánského chorálu“ a „Dějiny gregoriánského chorálu“, dále „Harmonie“, „Zákonitosti liturgické hudby“, „Metodika“ a „Klavír“.⁷⁰ Dne 13. června 1940 obdržel hodnost bakaláře v oboru „Gregoriánský chorál“.⁷¹

V akademickém roce 1940/1941 pokračoval v předmětech: „Praxe gregoriánského chorálu“ a „Harmonie“, novými pak byly: „Estetika gregoriánského chorálu“, „Speciální liturgika“, „Kontrapunkt“, „Doprovod gregoriánského chorálu“, „Doplňující varhany“ a „Doplňující organografie“.⁷²

(Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Arcibiskupství Olomouc, sign. C4/VIII, kart. 819. Poznátky byly čerpány prostřednictvím poznámek z archivního bádání Jitky Jonové pro připravovanou studii „*Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*“).

⁶⁶ *Pozdrav ze semináře*. Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář: březen 1941, Ročník V. č. 2. s. 40.

⁶⁷ *Causa: Vicerektor Nepomucena v Římě píše ohledně alumnů P. Ryšky a P. Olejníka*. Pontificio Collegio Nepomuceno Roma, Via Concordia. Řím 21. prosince 1941 (Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Arcibiskupství Olomouc, sign. C4/VIII, kart. 819. Poznátky byly čerpány prostřednictvím poznámek z archivního bádání Jitky Jonové pro připravovanou studii „*Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*“).

⁶⁸ Odpověď arcibiskupa. Olomouc-Sv. Kopeček 8. ledna 1942 (Tamtéž).

⁶⁹ *Causa: Ukládá se vkl. knížka Mor. banky s heslem Olejník* (Tamtéž).

⁷⁰ „Pratica gregoriana, Teoria gregoriana generale, Storia del canto gregoriano, Armonia, Legislazione lit. musicale, Metodica, Pianoforte“ (*Pontificum Institutum Musicae Sacrae. Studijní výkaz*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra).

⁷¹ „Ha ottenuto il Baccellierato in Canto gregoriano – 13 giugno 1940“ (tamtéž).

⁷² „Pratica gregoriana, Armonia, Estetica gregoriana, Liturgia particolare, Contrappunto, Accompagnamento gregoriano, Organo complementare, Organografia complementare“ (tamtéž).

13. prosince 1941 získal licenciát v oboru „Gregoriánský chorál“ s hodnocením: „Magna cum laude“.⁷³

Akademický rok 1941/1942 byl pro Josefa Olejníka třetím a posledním v tomto oboru. Pokračoval v předmětech: „Praxe gregoriánského chorálu“, „Estetika gregoriánského chorálu“ a „Speciální liturgika“, novými byly: „Řízení gregoriánského chorálu“, „Vyšší teorie gregoriánského chorálu“, „Paleografie gregoriánského chorálu“ a „Dějiny a teorie doprovodu gregoriánského chorálu“. A na závěr také „Magisterská práce v oboru Gregoriánský chorál“.⁷⁴ Titulu „Magistr Gregoriánského chorálu“, opět s hodnocením „Magna cum laude“, dosáhl dne 27. června 1942.⁷⁵

Nyní se měl magistr Olejník vrátit domů, ale byla válka a německé velvyslanectví v Římě mu návrat nepovolilo. Proto pokračoval ve studiu, tentokrát v oddělení kompozice,⁷⁶ v akademických letech 1942/1943 a 1943/1944.⁷⁷ Některé předměty byly navazující: „Harmonie“, „Doprovod gregoriánského chorálu“ a také „Doplňující varhany“ a „Doplňující organografie“. Novými byly: „Speciální dějiny hudby“, „Hudební kritika“ a „Fuga“.⁷⁸ Po těchto dvou letech získal „Licenciát kompozice posvátných zpěvů“ s ohodnocením „Magna cum laude“.⁷⁹

Získání tohoto titulu není zaznamenáno ve studijním výkazu a v diplomech z obou oborů jsou nejasnosti v dataci. První rozpor je zřejmý při porovnání záznamu ve výkazu, kde je datum obdržení titulu magistr „27 giugno“

---

⁷³ „Ha conseguito la Licenza in Canto gregoriano con la classifica: ‚Magna cum laude‘ [‚S velkou pochvalou‘] – 13 dicembre 1941“ (tamtéž).

⁷⁴ „Pratica gregoriana, Estetica gregoriana, Liturgia particolare, Direzione di canto gregoriano, Teoria gregoriana superiore, Paleografia gregoriana, Storia e teoria dell’accompagnamento gregoriano, Tesi per il Magistero in Canto gregoriano“ (tamtéž).

⁷⁵ „Ha conseguito il Magistero in Canto gregoriano con la classifica: ‚Magna cum laude‘ – 27 giugno 1942“ (tamtéž).

⁷⁶ MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. s. 132.

⁷⁷ Na toto období mu byla prodloužena placená studijní dovolená. (JONOVÁ, Jitka. *Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století* [připravovaná studie]).

⁷⁸ „Armonia, Accompagnamento gregoriano, Organo complementare, Organografia complementare, Storia particolare della musica, Critica musicale, Fuga“ (*Studijní výkaz*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra).

⁷⁹ „Licenciatus in compositione sacrorum concentuum – magna cum laude“ (KOMÁREK, Karel. *P. Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc. Burget 2001. s. 14).

(27. červen),⁸⁰ zatímco na diplomu je „XVII Junii“ (17. červen). Ještě závažnějším problémem je uvedený rok na diplomu ze studia kompozice. Je zde, stejně jako na diplomu z gregoriánského chorálu, „anno Domini MCMXXXII“ (1942).⁸¹ Znamenalo by to, že oba obory ukončil v témže roce. Je však jisté, že tomu tak nebylo, což dosvědčuje i sám Josef Olejník: „*Po získání titulu magister gregoriánského chorálu jsem se měl vrátit domů, ale byla válka. Tak jsem začal studovat ještě kompozici. Z té jsem získal licenciát. Kdybych studoval ještě půl roku, měl bych také titul magistra, jenže byl dobyt Řím a já jsem se přihlásil do československé zahraniční armády.*“⁸² Tato chyba mohla být způsobena tím, že diplomy byly magistru Olejníkovi, z důvodu jeho odchodu do války, zřejmě vydány až po roce 1945.

2.2. Vojenská služba

Poté, co spojenci dobyli v červnu 1944 Řím,⁸³ se v budově papežské koleje Nepomucenum konaly 14. srpna odvolání do československé zahraniční armády a P. Olejník byl spolu s dvanácti dalšími uznán schopným vojenské služby. Po dlouhém čekání se těchto třináct kněží a řeholníků⁸⁴ 1. března 1945 v Neapoli nalodilo a vyrazilo přes Gibraltar do Anglie.⁸⁵ Olejník vzpomíná na úsměvnou příhodu z cesty: „*Měl jsem sebou na lodi noty – Bachův Temperovaný klavír*

---

⁸⁰ *Studijní výkaz*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁸¹ *Diplomy ze studií v Římě*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁸² CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

⁸³ Před tím, než spojenecká vojska dobyla Řím, probojovala se v lednu 1944 k městu Monte Cassino s benediktinským klášterem, kde Němci vybudovali do té doby nedobytnou obrannou linii a tu se jim podařilo prolomit. Následoval Řím a pak Spojenci postupovali na sever, kde se na Gótské linii bojovalo prakticky až do května 1945. (1944 *Itálie*. [online] citováno dne 2011-10-03. Dostupné na: <http://druha.svetova.cz/clanky/1944/>; PIEKALKIEWICZ, Janusz. *Bitva o Monte Cassino. Dvacet národů bojuje o jednu horu*. Praha: Naše vojsko 2005).

⁸⁴ Byli to: Antonín Adámek, František Kotalík, jezuita Jan Krajcar, Jaromír Machula, Antonín Mandl, Vladimír Nováček, Josef Olejník, Jiří Reinsberg, salesián Emil Škurka, salesián František Šuta, jezuita Josef Vaněčka, František Vaněk a jezuita František Valigura (PECHÁČKOVÁ, Cecílie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu*. [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011. s. 24).

⁸⁵ Tamtéž.

*s označeným prstokladem. A Angličani zkoumali, jestli to nejsou nějaké tajné kódy...*⁸⁶

V britském Chalkwelu podstoupili základní vojenský výcvik, který vždy probíhal beze zbraně, a poté zdravotnický kurz. Následně byli rozděleni na různá místa. Josef Olejník byl přiřazen jako zdravotník do Whittlesfordu u Cambridge.⁸⁷ Kromě vojenské služby však dostal příležitost uplatnit se i jako hudebník. *Velitel tábora kapitán Bibeň, původem Slovák, ho předvolal a nařídil mu, aby si pro slavnost na projevení vděčnosti Angličanům za přijetí vybral lidí kolik chce a „v neděli ať zpíváte.“ Tak od středy do soboty nacvičil s třiceti muži písně Boleráz a Bodaj by vás, které kdysi zpíval s gymnaziálním sborem. „Nastoupili jsme vojenským krokem a zpívali. To byla taková krása. I Bibeň byl uchvácen a rozhodl, že sbor musí pokračovat.“ A nakonec měl do závěru války na starost už jen zpívání.*⁸⁸

2.3. Po návratu do vlasti

V říjnu 1945 se magistr Olejník vrátil do vlasti,⁸⁹ demobilizován byl dne 23. listopadu 1945⁹⁰ a ihned se hlásil u arcibiskupa Prečana,⁹¹ který ho jmenoval *vicesuperiorem arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci s platností od 1. prosince 1945.*⁹² Navíc ho arcibiskup pověřil zvláštními úkoly: *školení bohoslovců v církevním zpěvu a v církevní hudbě a pak i školení ve správném*

---

⁸⁶ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

⁸⁷ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

⁸⁸ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ *Vojenská knížka*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁹¹ ThDr. Leopold Prečan byl jmenován arcibiskupem olomouckým 10. listopadu 1923, po smrti svého předchůdce Antonína Cyrila Stojana, jehož dvou idejí – charitativní a ekumenické – byl pokračovatelem (BUBEN, Milan M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. s. 263).

⁹² *Jmenovací dekret č. 1869/45*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

*chování.*⁹³ Zemským národním výborem v Brně mu byla stanovena kongrua 15.900 Kčs ročně a k tomu příplatek 6.000 Kčs ročně.⁹⁴

Magistr Olejník se s horlivostí pouští do práce zvláště na hudebním poli. Se scholou nacvičuje gregoriánský chorál a řídí sbor. Jako lektor liturgického zpěvu měl na studium nároky a ve svých požadavcích byl neúprosný. Tím se jeho přístup odlišoval od předchozích způsobů výuky, kdy pouze *některý z členů kapituly s dobrým hlasem naučil budoucí kněze zpívat prefaci a „Ite, missa est“.*⁹⁵ Ne všem bohoslovcům se tato nová situace líbila, ale brzy poznali, že se musí podřídit.⁹⁶

Postupně se však ukázalo, že Olejník do své funkce nastupoval s poněkud odlišnými představami o prioritách své činnosti, než měl superior⁹⁷ a také arcibiskup, což vyústilo do jakéhosi konfliktu, o kterém svědčí korespondence mezi arcibiskupem Leopoldem Prečanem a Josefem Olejníkem. V dopise z 8. listopadu 1948 reaguje Prečan na Olejníkovu žádost o povolení dalšího studia hudby na filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci a žádá ho, aby mu předložil své plány do budoucna, protože *nejednou slyšel, že ho práce v kněžském semináři netěší, že se z něj poměrně často vzdaluje a necítí se vázán některými ustanoveními dekretu, kterým ho na toto důležité místo před nedávnem jmenoval.*⁹⁸ Dál arcibiskup vzpomíná, jak se radoval, když ho do funkce ustanovil a přidělil mu u bohoslovců zvláštní úkoly. Svěřuje se také s tím, že mu svým jednáním působí nemalé starosti, bolest a zármutek. Na závěr dodává: *„Píši Vám to zcela otevřeně a prosím, abyste mi i Vy dal na tento můj dopis otevřenou a upřímnou odpověď.“*⁹⁹

---

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ V dokumentu jsou dále uvedeny srážky z platu: 1,2% poplatkový paušál z hodnoty naturálního bytu; 1,4% poplatkový paušál požitků z náboženské matice, daň důchodová; 1% nemocenský příspěvek (ZEMSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V BRNĚ. Čís. jedn.: 16.027/45-IV/14. Dne 10. ledna 1946. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra).

⁹⁵ KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby.* Olomouc: Burget 2001. s. 15.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Byl to František Hradil. Je podepsán v závěru jmenovacího dekretu J. Olejníka vicesuperiorem (ARCIBISKUPSKÁ KONZISTOR V OLOMOUCI. Dekret č. 1869/45. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra).

⁹⁸ *Curia archiepiscopalis Olomucensis, ord. č. 962/46. Na Sv. Kopečku 8. prosince 1946.* Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

⁹⁹ Tamtéž.

Koncept odpovědi magistra Olejníka s datem 14. února 1947¹⁰⁰ je dokladem snahy o vysvětlení jeho jednání a postojů s opravdovou upřímností. Čtyřstránkový ručně psaný text je rozdělen do sedmi bodů. V prvním uvádí, že nemá žádné plány do budoucna, protože *podmínky, za kterých pracuje, nedovolují žádné plánování*.¹⁰¹

V druhém podává vysvětlení, proč žádal o povolení studia hudební vědy na filozofické fakultě. Na bohoslovecké fakultě bylo plánováno zřízení katedry církevní hudby a pro obsazení tohoto místa by musel mít hudební vzdělání na české univerzitě. Žádost ale odvolal s tím, že přednášky tohoto oboru byly přeloženy na další rok.¹⁰²

Třetí bod je rozdělen na části „a“ a „b“, které popisují dva důvody jeho nepřítomnosti v semináři. Aby mohl odpovědně učit kromě gregoriánského chorálu i sborový zpěv, který, jak uvádí, *zastihl ve značném úpadku*, musí rozvíjet zkušenosti nabyté jednak vlastní dlouholetou praxí a jednak působením v brněnském pěveckém sboru katolických akademiků Moravan. Protože je toto těleso na výborné úrovni a ve svém programu má výhradně hudbu duchovní a dokonce i gregoriánský chorál, obnovil spolupráci a dojížděl na zkoušky jednou za měsíc, někdy za tři týdny, vždy na sobotu a neděli. Této zkušenosti si velmi cení, protože *umění nelze naučit z knížek, zde je třeba živého kontaktu*. A on chce vést bohoslovce k výkonům, které si posvátná hudba zaslouží. O tom, že měl superior jiný názor na věc, svědčí následující věta: *„Kdybych se spokojil s požadavky a výkony průměrnými, jak mi bylo Msgrm superiorem doporučeno, pak bych právem zasloužil pohrdání bohoslovců, jimž jsem ve svědomí zavázán dávat a požadovat jen to nejlepší.“* Na závěr tohoto oddílu uvádí, že svou absenci vždy ohlásil a odůvodnil.¹⁰³

V části „b“ popisuje rodinnou situaci, která ho přiměla k dalším nepřítomnostem v semináři v době, kdy jeho bratr Jan přišel o zrak a on několikrát

---

¹⁰⁰ Koncept dopisu arcibiskupu Leopoldovi. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹⁰¹ Tamtéž, bod č. 1.

¹⁰² Tamtéž, bod 2.

¹⁰³ Tamtéž, bod č. 3a.

odjel domů, aby ho doprovodil k lékaři. Později byl dvakrát v Praze. Nejprve hledal pro bratra školu pro nevidomé a pak tam s ním jel, protože, jak uvádí, jejich maminka by takovou cestu při svém špatném zdraví nezvládla.¹⁰⁴

Ve čtvrtém bodu se vyjadřuje k úkolu, který mu byl dán arcibiskupovým dekretem, a sice „školení ve správném chování“. Ustanovením byl překvapen, protože o něm předtím nebyl superiorem informován. Kdyby s tím byl seznámen, nikdy by takový závazek nepřijal, protože zatímco ve zpěvu se cítí jistý, tento předmět je mu cizí. Proto prosí, aby byl této povinnosti zbaven a úkol byl dán některému ze zkušenějších kněží. *„Bylo by nesvědomitostí ode mne, kdybych beze slova přijímal na sebe povinnosti, na které nestačím a pro které bych musel zanedbávat svou hlavní práci, která k mé velké lítosti je stále pokládána za zábavu či něco zcela podřadného, ačkoliv dle závěru v ‚Motu proprio‘ Pia X.¹⁰⁵ tomu tak není.“*¹⁰⁶

V části číslo pět podává obraz postavení, ve kterém se nachází. Nejprve opět vyjadřuje rozčarování z představ, které měl po návratu ze studií v Římě, kdy dostal na výběr buď přijmout místo vikáře v katedrále sv. Václava nebo vicesuperiora v semináři. Rozhodl se pro druhou alternativu, aby mohl pracovat s bohoslovci, ale s vědomím velké odpovědnosti a své nedostatečnosti. Později se projevil rozdílností v názorech na vykonávání tohoto úřadu mezi ním a superiorem, který mu doporučil (když mu Olejník vyložil své představy), aby požádal o propuštění. Protože to však bylo krátce po jmenování, *ostatní představení* mu doporučili, aby to nedělal, a to s ohledem na bohoslovce, kteří by vytušili, že jde o zákrok superiora. Proto vytrval, ale nebylo to jednoduché, protože bylo po něm požadováno, aby, stejně jako seminaristé, hlásil každý odchod a příchod a byl *na každé zavolání telefonem po ruce.*¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ *Koncept dopisu arcibiskupu Leopoldovi.* Bod 3b.

¹⁰⁵ *Motu proprio* papeže Pia X. *Tra le sollecitudini* o posvátné hudbě z 3. listopadu 1903.

¹⁰⁶ *Koncept dopisu arcibiskupu Leopoldovi.* Bod 4.

¹⁰⁷ Tamtéž, bod 5.

V šesté části dopisu projevuje uznání svých chyb, prosí o dovolení se i nadále účastnit zkoušek sboru Moravan a pak vysvětluje své působení na varhanním oddělení městské hudební školy, které nechtěně způsobilo další nedorozumění. O vyučování jedné hodiny gregoriánského chorálu na této škole byl požádán jednatelem Cecilské jednoty, kterého však vyzval, aby nejprve podal žádost arcibiskupovi. Začal učit s tím, že je vše vyřízeno. Teď prosí, aby mohl tuto činnost do konce školního roku dokončit.¹⁰⁸

V posledním, sedmém bodě, předkládá svůj počet týdenních vyučovacích hodin v semináři. Jedná se o pět hodin chorálu v jednotlivých ročnících, devět se „Scholou cantorum“, rozdělenou na dvě skupiny, přípravné zkoušky s jednotlivými hlasy čtyřhlasého sboru a hodina a půl s celým sborem. Kromě toho s každým bohoslovcem pátého ročníku zvláště probírá vše potřebné pro duchovní správu. „*Jinak to zatím nejde, mám-li dosáhnout cíle a mám-li obstát před bohoslovci, kterým imponuje jen solidní a výborná práce a kteří jen takovou prací jsou vzděláváni.*“¹⁰⁹

V závěru dopisu píše: „*Vaše Excellence mne žádala o výpověď otevřenou a upřímnou. Snažil jsem se, aby takovou byla.*“¹¹⁰

Ve stejný den, kdy psal dopis (14. února 1947), dostává nový úkol. Je dekretem arcibiskupa Leopolda jmenován *členem Konsistorní zkušební komise pro varhaníky olomoucké diecése, která má za účel přispívati ku povznesení chrámové hudby a posvátného zpěvu.*¹¹¹

Rok po smrti Leopolda Prečana¹¹² byl 22. března 1948 jmenován novým arcibiskupem Karel Matocha. A teprve tehdy se vyřešilo i postavení Josefa Olejníka v arcibiskupském semináři. Na základě několikrát projeveného přání ho arcibiskup dekretem s platností od 1. září 1948 zprostil úřadu vicesuperiora. Ve stejném dokumentu následuje: „*V důsledku toho budete uvolněn pro úkoly církevní*

---

¹⁰⁸ *Koncept dopisu arcibiskupu Leopoldovi.* Bod 6.

¹⁰⁹ Tamtéž, bod 7.

¹¹⁰ Tamtéž, závěr. Jestli na tento Olejníkův dopis arcibiskup ještě odpověděl, není zatím známo.

¹¹¹ *Jmenovací dekret č. 160/47.* Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹¹² Zemřel 2. března 1947.

hudby a jmenuji Vás generálním inspektorem posvátné hudby v olomoucké arcidiecési.“¹¹³ Olejníkovou povinností měla být nadále jen výuka a výchova bohoslovců v kněžském semináři v oblasti církevního zpěvu a hudby po stránce teorie i praxe, navíc mu byla dána odpovědnost za hudbu ve všech kostelech diecéze. Měl vypracovat konkrétní návrhy, jakým způsobem a za pomoci kterých odborníků bude tuto funkci vykonávat.¹¹⁴

Magistr Olejník tuto koncepci pečlivě vypracoval, jak je patrné z konceptu dopisu arcibiskupu Matochovi. V úvodu předesílá, že se nedívá *na posvátnou hudbu jako na soukromou zálibu k ukrácení chvíle, ale jako na předmět rovnocenný s ostatními disciplinami. K jeho vyučování nestačí diletantismus, nýbrž odborné vzdělání získané a rozšiřované neustálým a namáhavým studiem.*¹¹⁵ Následují konkrétní plány činností v semináři, kde chce dvakrát do týdne v odpoledních hodinách po jednotlivých ročnících cvičit chorální zpěvy a postupně všechny písně ze zpěvníku „Boží cesta“, protože *kněz musí znát svůj zpěvník natolik, aby mohl v případě potřeby sám s lidmi nacvičit píseň i bez pomoci nástroje.*¹¹⁶ Přitom teorii má v plánu probírat jen v souvislosti s praxí. Zvláštní dvě hodiny týdně by měly být vyhrazeny pro scholu, jejímž programem bude kromě proměnlivých částí mešní bohoslužby i polyfonie a hlubší studium gregoriánského chorálu. Tento oddíl pak uzavírá konstatováním, že *dokud nebudou lidé zpívat řádně a nadšeně naše mešní písně, dotud bude duchovní život dotyčných farností a mládeže na nízké úrovni.*¹¹⁷

Protože je současně ustanoven třetím kaplanem u sv. Michala,¹¹⁸ jako svůj další úkol zmiňuje *práci ve farnosti*, o které se však nerozepisuje. Dále zdůrazňuje nutnost pořádání kurzů pro varhaníky, pro něž je nauka o gregoriánském chorálu

---

¹¹³ *Jmenovací dekret č. 871/48.* Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ *Koncept dopisu arcibiskupu Matochovi.* Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ *Dekret z 1. září 1948.* 30. listopadu 1948 dokončil třetí rok započitatelné služby v činné veřejné duchovní správě, uplatnil nárok na zvýšení nejnižšího příjmu a od 1. prosince mu bylo přiznáno první zvýšení platu o ročních 1.728 korun. (ZEMSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V BRNĚ. Číslo 2651/1-1948-IV/15. V Brně dne 16. listopadu 1948. In: Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.)

bezpodmínečná, a navrhuje zřídit oddělení pro posvátnou hudbu při pastoračním odboru Katolické akce,¹¹⁹ kde by se soustředily informace o novinkách v oblasti hudební liturgické literatury, rozříděné podle ceny a hlavně obtížnosti, aby *každý varhaník a ředitel kůru mohl být informován a neměl výmluvy, že dobré a lehké věci nejsou k dostání.*¹²⁰

Před úplným závěrem dopisu, kde prosí arcibiskupa, pokud uzná návrhy za vhodné, aby zařídil jeho pracovní postavení, které by mu umožnilo vše uskutečnit a zvládnout fyzicky i duševně, zdůrazňuje naléhavost těchto úkolů slovy: *Zde se nejedná o hudbu a zpěv, zde se jedná o jeden z nejmocnějších prostředků moderního apoštolátu, o slávu domu Božího a také o záchranu křesťanské kultury našeho lidu ohrožované v samém kořeni.*¹²¹

Když byl ustanoven odborným asistentem na bohoslovecké fakultě, mohl se plně věnovat hudebnímu vyučování, které ovšem staví na věroučném a spirituálním základě, což zůstane i nadále specifickým způsobem jeho práce. Tuto propojenost uskutečňoval také ve spolupráci se spirituálem semináře Antonínem Šuránkem,¹²² který při provádění cyklu Františka Picky *Umučení Kristovo* uváděl smysl a význam jednotlivých míst skladby. S tímto hudebně-duchovním programem pak pastoračně působili na mnoha farnostech Moravy.¹²³

---

¹¹⁹ Katolická akce je podle definice Ludwika Civardi „pomocným apoštolátem společně vykonávaným laiky v bezprostřední závislosti na církevní hierarchii k dosažení vítězství království Kristova v jednotlivci, v rodině i společenství.“ Toto katolické hnutí mělo původ v Itálii, kde formálním aktem vzniku Katolické akce a zároveň materiálem, ze kterého se vycházelo při jejím organizování, byla encyklika Pia X. „*Il fermo proposito*“. Celosvětový rozvoj této organizace nastal za papeže Pia XI. a Pia XII, významným mezníkem pak byl 2. vatikánský koncil, jímž se Katolická akce a další duchovní hnutí staly přirozenou součástí života církevního společenství. Ustavujícím dokumentem pro zřízení Katolické akce v Československu se stal pastýřský list „O katolické akci“ vzešlý z biskupské konference 25. října 1927 v Olomouci. (LARISCH, Jan. *Katolická akce v olomoucké arcidiecézi v letech 1928–1950*. In: *Katolická církev v první československé republice (1918–1938)*. s. 96–97, 99)

¹²⁰ *Koncept dopisu arcibiskupu Matochovi*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² ThDr. Antonín Šuránek byl spirituálem kněžského semináře v Olomouci od roku 1929. V letech 1947–1950 přednášel pastorální teologii na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě. První, diecézní fáze procesu blahohřešení byla vedena u Arcibiskupství olomouckého v letech 1996–1999. (*Životopis. P. Antonína Šuránka*. [online] citováno dne 2011-10-10. Dostupné na: <http://www.pastoracnicentrum.wz.cz/zivotopis.php> NEUWIRT, Vladimír. *Vzpomínky na významné osobnosti*. Opava: Josef Veselý, Křesťanská akademie Opava 2008. s. 23, 24).

¹²³ KOMÁREK, Karel. *P. Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 16.

Na podnět doktora Šuránka zkomponoval v roce 1948 *Modlitbu ke sv. Michaelovi*, jež byla jeho prvotinou¹²⁴ a zahájila tak skladatelskou činnost, o které sám říkal: „*Vždycky jsem vlastně dělal jen to, co bylo nutné.*“¹²⁵

O úspěšném pedagogickém působení magistra Olejníka na teologické fakultě svědčí dopis rektora Palackého univerzity¹²⁶ Josefa Luboše Fischera z roku 1948, ve kterém děkuje za vystoupení pěveckého sboru bohoslovců na univerzitní oslavě dne 21. února 1948 a dodává, že se *bohoslovci zhostili svého úkolu takovým způsobem, který by nebyl k necti mnohým pěveckým tělesům, vystupujícím více na veřejnosti.*¹²⁷

Zatímco v profesním životě Josefa Olejníka nastaly změny k lepšímu,¹²⁸ církve v Československu prožívala období nejistoty způsobené novým státním režimem. 1. listopadu 1949 vstoupil v platnost zákon o zřízení Státního úřadu pro věci církevní a zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností.¹²⁹ Církve se jimi dostala pod přímý dohled státu, což se projevilo i řízenou finanční závislostí. Josefu Olejníkovu byl dán nový platový výměr se stanoveným měsíčním hrubým příjmem 3.300 korun s okomentováním: „*Na základě dobrých výsledků prvního roku pětiletky a úspěšného hospodářského*

---

¹²⁴ KOMÁREK, Karel. *P. Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 17.

¹²⁵ CHALUPOVÁ, Z. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.

¹²⁶ Zákonem ze dne 21. února 1946 došlo k obnovení Univerzity Palackého v Olomouci a fakulta bohoslovecká se stala její součástí (POJSL, M. *Nástin vývoje bohoslovecké fakulty v Olomouci v letech 1860–1950*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 35).

¹²⁷ MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V. Olomouc 1996. s. 134.

¹²⁸ Jeho zásluhy byly oceněny v roce 1948 vyznamenáním „Limbo ornatus“, které mu dávalo právo nosit děkanský límec. (*Katalog kněžstva olomoucké diecéze, díl I*. Olomouc: Apoštolská administratura 1973. s. 97) Podle svědectví pamětníků však této výsady nevyužíval.

¹²⁹ Církevní zákony: č. 217 o zřízení Státního úřadu pro věci církevní a č. 218 o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem schválilo Národní shromáždění 14. října 1949. Církve se tak dostaly do podřízenosti státu, bylo uzákoněno právo a povinnost státu zasahovat do jejich vnitřní správy. Státní úřad pro věci církevní se stává nejvyšší církevní vrchností, rozhoduje o ustavování duchovních, kteří mohou vykonávat úřad jen se státním souhlasem. Zákonem o hospodářském zabezpečení církví se duchovní dostávají do postavení zaměstnanců státu, jsou jim jak ustanoveni do funkce, tak placeni, a jemu skládají slib věrnosti, který formuluje vláda bez respektování povinnosti duchovních vůči církvi. Při krajských a okresních národních výborech jsou jmenováni církevní tajemníci a ti spolu s jim nadřízeným Státním úřadem pro věci církevní vykonávají nejvyšší úřední moc v církevní a náboženské oblasti (KAPLAN, Karel. *Stát a církve v Československu v letech 1948–1953*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1993. s. 100–102).

*rozvoje naší republiky může dnes náš pracující lid projevít své uznání poctivé práci duchovních a přispěti ke zvýšení jejich životní úrovně. Těšíme se z toho, že Vás nová platová úprava zbavuje hmotných starostí a vytváří tak nejlepší předpoklady pro Vaši činnost.*¹³⁰ Ta se však dlouho rozvíjet nemohla, protože již v roce 1950 byla bohoslovecká fakulta státní mocí vyčleněna z olomoucké univerzity a připojena k bohoslovecké fakultě v Praze a pak dislokována do Litoměřic.¹³¹

Život Josefa Olejníka v tomto poválečném období však nebyl naplněn jen starostmi pracovními, ale – jak je patrné i z jeho předchozí výpovědi v dopisu arcibiskupu Prečanovi – přinesl nové těžkosti v rodině. Bratr Jan měl právě ukončenou základní školu, když v roce 1945 skončila válka. Po přechodu fronty našli s kamarády rozbušku, která vybuchla, a to způsobilo Janovi trvalou ztrátu zraku. V té době se Josef vrátil z Anglie, velmi pohotově se snažil pomoci a zjistil, jaké jsou možnosti vzdělání pro nevidomého. V Praze na Hradčanech našel školu, kterou řídily řeholní sestry Boromejky, a tam byl Jan přijat do hudebního oddělení, jež mělo za cíl připravit na státní zkoušku, opravňující k výkonu učitele hudby. Bohužel však v roce 1948 politická moc zasáhla i zde a hudební výchova škol pro zrakově postižené v Levoči, v Brně a v Praze byla sloučena do jednoho ústavu se sídlem v Praze. Brzy se však ukázalo, že zde bude probíhat přísná ateistická výchova, proto Josef svému bratru nabídl a zařídil soukromé dostudování v Olomouci. A tak Jan dojížděl v letech 1948–1950 jednou za dva až tři týdny z Květné do Olomouce a bratr Josef ho doprovázel do hodin klavíru, flétny, hudební teorie a pomáhal mu při převádění notového materiálu do Braillova písma.¹³²

V této životní etapě byl již jasně dán směr poslání Josefa Olejníka jako kněze, který si je vědom hodnoty liturgické hudby, je v ní vzdělán a své poznání

---

¹³⁰ *Platový výměr*. Státní úřad pro věci církevní. Praha 26. října 1949. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹³¹ Působením komunistického režimu v zemi od roku 1948 došlo v roce 1950, vládním nařízením č. 112/50 Sb. ze dne 14. července 1950, k vyčlenění bohosloveckých fakult ze svazků univerzit a posléze k jejich soustředění do římskokatolických bohosloveckých fakult v Praze a Bratislavě. Záhy však byla i pražská římskokatolická bohoslovecká fakulta, roku 1953, dislokována do Litoměřic (POJSL, M. *Nástin vývoje bohoslovecké fakulty v Olomouci v letech 1860–1950*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 35–36).

¹³² *Vzpomínky Jana Olejníka*. Nahrávka.

touží předávat dál, což také činí. Má v této oblasti jasné vize, dokáže je obhájit a při jejich uskutečňování je náročný k sobě a také k těm, které vede. Neleká se těžkostí, je připraven jim čelit v souladu se svým svědomím a s pocitem odpovědnosti vůči druhým lidem. Není jen hudebník, ale zůstává především knězem, jenž pro svou pastorační službu využívá řeč hudby, kterou vnímá a které rozumí. Jako syn a bratr dokáže přispěchat s účinnou pomocí a nasadit své síly, aby byl opravdovou oporou i svým nejbližším.

3. V ANDĚLSKÉ HOŘE

3.1. Padesátá léta

V roce 1950, kdy byla provedena reorganizace bohosloveckých učilišť jejich soustředěním do Prahy,¹³³ byli vyučující vyzváni k přestupu na nové pracoviště. K tomuto činu se však z Moravy nikdo nepřihlásil.¹³⁴ Mezi těmi, kdo takový krok odmítli, byl i Josef Olejník. Na jednání v této záležitosti vzpomíná: „*Na konzistoři bylo takové sezení, pět papalášů tam bylo a nakonec ten okresní tajemník řekl: ‚Tak my vás do toho nechceme nutit.‘ A já jsem řekl: ‚Tož na to čekám!‘*“¹³⁵

Vzhledem k dvěma dochovaným úředním obsilkám na den 11. září 1950, kterými byl vyzván, aby se dostavil k jednání, a to nejprve v 8 hodin ráno na radnici v Olomouci¹³⁶ a pak v 16 hodin na arcibiskupskou konzistoř do kanceláře generálního vikáře,¹³⁷ lze usuzovat, že se uvedený rozhovor mohl odehrát právě tento den. Přímoou reakcí na odmítavý postoj k přechodu do semináře v Praze bylo přeložení na místo administrátora v Andělské Hoře v děkanátu Bruntál s platností od 25. září 1950.¹³⁸

Území, kam byl Olejník vyslán, se nachází v pohraniční oblasti pohoří Jeseníků. Až do odsunu Němců v roce 1946, kdy odtud ve třech etapách muselo odejít 869 obyvatel,¹³⁹ zde žili převážně občané německé národnosti. Josef Olejník přišel roku 1950 do obce, ve které byly patrné jak události poválečné, tak

---

¹³³ Jediný generální seminář pro celé Čechy a Moravu fungoval v letech 1950–1953 v Praze, od roku 1953 byl přesunut do Litoměřic (SKOBLÍK, Jiří. *Litoměřický seminář v padesátých letech*. In: Teologické texty 3/2003. s. 105).

¹³⁴ POJSL, M. *Nástin vývoje bohoslovecké fakulty v Olomouci v letech 1860–1950*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 36.

¹³⁵ SKŘEBSKÝ, Jakub. *Osobnost kraje. Ohlédnutí za devadesátiletými narozeninami Josefa Olejníka, skladatele duchovní hudby*. Rádio Proglas. Studio Radim, Olomouc. Nahrávka rozhovoru, červenec 2004.

¹³⁶ *Obsilka*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹³⁷ *Pozvánka k úřednímu jednání*. Arcibiskupská konzistoř v Olomouci. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹³⁸ *Dekret na administrátora v Andělské Hoře děkanátu Bruntál*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹³⁹ *Andělská Hora*. [online] citováno dne 2011-11-03. Dostupné na: http://www.andelskahora.info/historie_města.html.

i působení členů vládnoucí komunistické strany. *Někdy v polovině padesátých let tam bylo už tolik domů opuštěných a vykradených, že se nakonec prováděla za pomoci armády demolice a sutiny byly odváženy na tvorbu hráze místního rybníka. Během dvou měsíců tak byla třetina domů obce srovnána se zemí.*¹⁴⁰ Kromě této atmosféry, která na Olejníka jistě dopadala, ztěžovala jeho život i skutečnost, že byl neustále pozorován a hlídán, protože okresní tajemník pro věci církevní byl informován, že jde o člověka, který studoval v Římě, působil jako voják zahraniční armády a hlavně, že nejeví žádnou ochotu spolupracovat s komunistickými vládními orgány.¹⁴¹

Velkou posilou mu bylo, že spolu s ním odešla do pohraničí jeho rodná sestra Dagmar Marie, řeholnice Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje¹⁴² a dosud učitelka na dívčím klasickém gymnáziu v Brně.¹⁴³ Jako všech klášterů, dotkla se citelně i této kongregace akce „K“,¹⁴⁴ v jejímž rámci prováděl (do listopadu 1950) Státní úřad pro věci církevní spolu s bezpečnostními orgány soustředování řeholníků a řeholnic do internačních a centralizačních klášterů.¹⁴⁵ Když tato akce začala, byla sestra Dagmar Marie na prázdninovém pobytu v řádovém domě na Slovensku¹⁴⁶ a tam jí představená, s ohledem na probíhající události, poslala z Brna

---

¹⁴⁰ *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.; *Rozhovor s Drahomírou Keilingovou*. Andělská Hora, 17. listopadu 2011.

¹⁴¹ OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře*. Nahrávka. 8. listopadu 2011.

¹⁴² Kongregace konstituovala z původně laické Cyrilometodějské družiny, jejíž členky se věnovaly charitativní činnosti, výchově mládeže a také mentálně postiženým dětem, žijícím tehdy na okraji společnosti. Zřizovaly ústavy a třídy pomocných škol, kde se potřebným dostala péče i přiměřená výuka. Většina členek této družiny pak vstoupila do noviciátu Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje, kterou za kanonicky zřízenou prohlásil 8. září 1928 olomoucký arcibiskup Leopold Prečan (JIRÁSKO, Luděk. *Církevní řády a kongregace v českých zemích*. Nakladatelství Fénix, Praha 1991. s. 149; ŠTAUD, Václav. *Pohled do historie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje*. In: *Katolický týdeník 37/2008*. Perspektivy).

¹⁴³ Zakrátko po zřízení kongregace vybudovala generální představená Marie Růžena Nesvadbová v brněnské Lerchově ulici dívčí gymnázium s internátem. Sestry brzy vyučovaly všechny předměty a gymnázium získalo dobrou pověst (tamtéž).

¹⁴⁴ Zahájena byla v dubnu 1950 s cílem soustředit mužské řády do devíti centralizačních klášterů (KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948–1953*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1993. s. 118–119).

¹⁴⁵ Soustředování řeholnic probíhalo v několika etapách do listopadu 1950. Uvolněné budovy dostala armáda a jiné státní instituce. Řeholníci a řeholnice pak byli přidělováni na práci v průmyslu a zemědělství (Tamtéž, s. 121–122).

¹⁴⁶ Od roku 1933 rozšířily sestry své působení i na Slovensko: Povážské Podhradí, Turzovka a Žilina (ŠTAUD, Václav. *Pohled do historie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje*. In: *Katolický týdeník 37/2008*. Perspektivy).

povolení odejít za bratrem do Andělské Hory. Zde se mu pak stala pomocnicí a oporou. Ihned také oba nabídli svému nevidomému bratrovi v Andělské Hoře ubytování, aby bylo usnadněno jeho dojíždění na hodiny hudby do Olomouce, kam ho vždy jeden ze sourozenců doprovázel. Na faře s nimi pak bydlel až do roku 1955 a působil také v kostelech jako varhaník. Dalším povzbuzením byly také vztahy s kněžími z blízkých Karlovic a Vrbna. Společná setkání byla naplněná klidem a přinášela potřebné povzbuzení ve spoléhání se na Boží pomoc.¹⁴⁷

Do správy otce Olejníka patřil v Andělské Hoře kromě farního kostela Narození Panny Marie i poutní kostel sv. Anny, nacházející se na „Anenském vrchu“, dále v obci Světlá kostel sv. Barbory a Kateřiny a v Dětrichovicích kostel sv. Michaela Archanděla. Do málo osídlených, špatně přístupných Dětrichovic chodil pěšky a v zimě jezdil na lyžích (cesta mu trvala asi hodinu). Nedělní mši svatou zde sloužil jednou za měsíc s účastí pouze několika věřících. *Kostel byl, jak bylo v pohraničí běžné, z větší části vykradený, varhany v dezolátním stavu – vybrány byly všechny kovové píšťaly. Některá okna vytlučená, takže jimi létaly dovnitř sovy a bylo nutné před každou mši svatou uklidit jejich trus, což dělal otec Josef se svou sestrou a několika ministranty. Byl tam sice kostelník, ale jak se později ukázalo, měl stranický úkol sledovat, co farář říká, a podávat o tom zprávu.*¹⁴⁸ Každou neděli byla bohoslužba v osm hodin ráno v Andělské Hoře a pak v deset hodin v nedaleké Světlé, kam také chodil pěšky (asi půl hodiny). Kromě pravidelných mší v kostelech těchto obcí slavil příležitostně i poutní mše v kostele sv. Anny a v kaplích v Pusté Rudné, Suché Rudné a Staré Vodě.¹⁴⁹

Jako hudebník samozřejmě chtěl, aby se při všech bohoslužbách dobře zpívalo. K tomu říká: „*Poznal jsem, jak je důležité pěstovat lidový zpěv. Do té doby jsem fandil jen sborovému zpěvu a tam jsem byl stále s lidmi a stále bohoslužby nedělní a já jsem je chtěl mít krásné.*“¹⁵⁰ Jednalo se o zpěv mešních písní, které,

---

¹⁴⁷ OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře*. Nahrávka.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře*. Nahrávka; *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.

¹⁵⁰ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

když měly být dobře zazpívány, musely se správně naučit. Tehdy Olejník neváhal, předstoupil před mší svatou před lidmi, a když pod jeho vedením danou píseň přezpívali, bylo to tak znát, že se mohl s bratrem Janem dohodnout na používání takových varhanních rejstříků, aby hra byla skutečně pouze doprovodem zpěvu a ne varhanním diktátem.¹⁵¹

Velkou část tehdejších farníků tvořili lidé, kteří se po válce přistěhovali ze Slovácka, Valašska a též Slovenska. V jejich rodinách se vždy našli chlapci, kteří měli zájem o ministrování a tak po celou dobu svého působení v Andělské Hoře a okolí neměl Olejník nouzi o ministranty. Ti se také spolu s děvčaty pravidelně účastnili vyučování náboženství a nedali se odradit ani nátlakem ze strany vedení škol v jednotlivých obcích, který směřoval k tomu, aby rodiče své děti do náboženství nepřihlašovali.¹⁵² Ze vzpomínek, které Josef Olejník vyprávěl farnici Drahomíře Keilingové, se dovídáme, že *ředitel školy v Andělské Hoře, horlivý komunista, se snažil znesnadňovat a znemožňovat výuku náboženství tím, že chodil do rodin, vyhrožoval a strašil rodiče, jak neblahý dopad bude mít na další život jejich dětí docházka do náboženství. Otec Olejník toto tvrzení následně vyvracel a ujišťoval rodiče o opaku.*¹⁵³

Vyučování náboženství se i přesto pravidelně konalo, což dokládá „Seznam hodin římskokatolického náboženství“ konaných v době od 13. listopadu 1950 do 31. ledna 1951, který Olejník sepsal pro Okresní národní výbor v Bruntále. Pravdivost každého údaje potvrzuje razítko příslušné školy a podpis ředitele. V Andělské Hoře na střední škole odučil za toto období (necelé tři měsíce) celkem 63 hodin po sedmi hodinách týdně, na dvoutřídní národní škole 40 hodin po čtyřech hodinách týdně. Ve Světlé na dvoutřídní národní škole 34 hodin po dvakrát dvou hodinách týdně, v Suché Rudné na jednotřídní národní 18 hodin po dvou týdně, ve Staré Vodě na jednotřídní národní taktéž 18 hodin po dvou týdně a v Dětrichovicích stejný počet jako na předešlých dvou školách. Jsou zde uvedeny

---

¹⁵¹ OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře*. Nahrávka.

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ *Rozhovor s Drahomírou Keilingovou*. Andělská Hora, 17. listopadu 2011.

také vzdálenosti v kilometrech, které musel (pěšky nebo na lyžích) do jednotlivých míst absolvovat: do Světlé 2,3 km; do Suché Rudné 2,1 km; do Staré Vody 2,8 km a do Dětrichovic 5,8 km.¹⁵⁴

V těchto hodinách náboženství používal pro lepší pochopení pravd víry různé nákresy a přirovnání. Sám vzpomíná, jak dětem vysvětloval pojem „milost posvěcující“ jako účast na životě Božím, která jednou na věčnosti uschopní člověka, aby viděl Boha. K výkladu použil situaci, ve které se ocitl se svým nevidomým bratrem a zároveň varhaníkem, když šli spolu na mši. *V dálce byla krásná rozkvetlá třešeň, přišli přímo k ní, zastavili se, oba se na ni dívali, ale jeden ji viděl, protože měl zdravé oči a druhý, přestože měl oči otevřené, byl ve tmě.*¹⁵⁵ Dětem pak vyložil, že *když někdo přijde na věčnost, potřebuje milost posvěcující, aby Boha viděl a byl blažený z jeho krásy. Ale když někdo o milost posvěcující nedbá, nestojí o ni a zaviní si, že přijde na věčnost bez ní, nebude schopen Boha vidět a to je to neštěstí zavržení – věčnost bez Boha, tak jako je nebe věčnost s Pánem Bohem.* Na závěr dodává: „*A děcka to myslím pochopily.*“¹⁵⁶

Podle uvedeného poznáváme, že bylo v Andělské Hoře, ač šlo o pohraničí, pro kněze práce dost. Jak byl za ni hodnocen? Odbor pro věci církevní krajského národního výboru v Olomouci, zastoupený církevním tajemníkem Evženem Černým, mu v platovém výměru od 1. srpna roku 1953 přiznává plat 936 korun měsíčně jako mzdový postup z částky 876 korun.¹⁵⁷

Olejníková kněžská činnost však nekončila slavením bohoslužeb, nácvikem písní a učením náboženství, ale projevila se i v životě na faře, kam na návštěvu

---

¹⁵⁴ *Seznam hodin římskokatolického náboženství, které odučil Josef Olejník v Andělské Hoře a v přífařených obcích.* Andělská Hora 12. května 1951. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹⁵⁵ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory.* Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ *Platový výměr.* Olomouc 7. července 1953. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra. Další platové postupy následovaly po třech letech, z čehož lze usoudit, že tento dochovaný výměr byl v pořadí druhý. V roce 1956 vzrostl jeho základní plat na 996 korun (*Platový postup.* Olomouc 16. července 1956. Tamtéž) a roku 1959 na částku 1056 korun (*Platový postup.* Olomouc 25. července 1959. Tamtéž). K tomu ještě pobíral od 1. září 1953 za přespočetné hodiny 27 korun, za cesty k vyučování náboženství 11 korun a za cesty na bohoslužby 20 korun (*Paušální náhrady.* Olomouc 30. října 1953. Tamtéž) V dalších letech však dostával už jen 13 korun za cesty na bohoslužby (*Paušální náhrady.* Olomouc 1. října 1955; Olomouc 1. září 1956. Tamtéž).

přijížděli přátelé z Olomouce a okolí a postupem doby se stali její součástí.¹⁵⁸ Pro příklad může posloužit pobyt pěti členů mužského sboru Moravan z Brna, se kterým Josef Olejník, dokud mohl, spolupracoval. V Andělské Hoře měli zázemí pro týdenní pobyt¹⁵⁹ naplněný duchovním programem i vycházkami v přírodě. Na jejich účast při bohoslužbě vzpomíná Jan Olejník: „*Profesor Veselka, dirigent Moravanu, měl hlas, který vše spojoval, takže hrát tehdy na varhany při mši byl pro mě požitek.*“¹⁶⁰

O svých návštěvách fary v padesátých letech hovoří i Milan Smejkal, tehdejší místní učitel, který vzpomíná, jak byl tenkrát překvapen, s jakou srdečností byl sourozenci Olejníkovými v této nebezpečné době přijat a že během dvou let svého působení v Andělské Hoře našel v otci Josefovi nejen vynikajícího kněze, hudebníka a kazatele, ale i dobrého přítele, a to i přes dvacetiletý věkový rozdíl.¹⁶¹

3.2. Šedesátá léta a vliv II. vatikánského koncilu

Od 16. října 1960 byl Josef Olejník ustanoven také excurrento administrátorem v Rudné pod Pradědem.¹⁶² Přibylo mu zajisté práce, což se do jisté míry projevilo i v dopise, který psal 30. června 1961 mamince u příležitosti svých narozenin, aby jí poděkoval za její mateřskou obětavost. Vyznává: „*Jsem jinak chudák a nemohu Ti ani způsobit nějakou zvláštní radost, ale Tvůj příklad dodává síly i ve chvílích těžkých a zítra chci zase jako jiná léta obětovat mši za Tebe, za tatínka a za dědečky...*“¹⁶³ Touhu po odpočinku zase vyjadřuje pasáž: „*Letos nepůjdu nikam než domů. Mám zde své Tatry i moře a myslím, že se také trochu zotavím. Už to vědomí, že není škola, mne uklidňuje.*“¹⁶⁴ A nakonec píše

---

¹⁵⁸ OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře*. Nahrávka.

¹⁵⁹ Tento pobyt se uskutečnil v roce 1952 nebo 1953 (tamtéž).

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ SMEJKAL, Milan. *Vzpomínka na Josefa Olejníka*. In: *Teologické texty* 4/2010, s. 201–202.

¹⁶² *Dekret na excurrento administrátora v Rudné pod Pradědem*. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra.

¹⁶³ *Dopis mamince*. Andělská Hora, 30. června 1961. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

¹⁶⁴ Tamtéž.

o zdravotní potíži, která byla s největší pravděpodobností způsobena velkými a dlouhými zimami v tomto kraji. Čteme: „*V pondělí půjdu k doktorovi skrz to revma. Jde mi hlavně o ruce (o prsty) a aby se mi to nevrátilo na srdce, tož zavčas nějakou tu injekci.*“¹⁶⁵

V roce 1963 se mu ale naopak dostalo uznání v podobě církevního vyznamenání, zasláného kapitulním ordinariátem v Olomouci dne 20. prosince. Jako *ocenění zásluh, kterých získal dlouholetou horlivou prací v duchovní správě, v péči o dům Boží a o církevní zpěv*, byl jmenován „*titulárním konsistorním radou*“.¹⁶⁶

Následující rok dospěl k jubileu, padesáti letům života. 30. června píše mamince dopis se slovy díky za život, který mu Pán Bůh jejím prostřednictvím daroval a tuto vděčnost chce vyjádřit obětováním mše svaté za ni a za celou rodinu v den svých narozenin, 1. července na svátek Nejdražší krve Páně.¹⁶⁷ Na tento den si také dává předsevzetí: „*Zítřka si budu hledět zachovat klidu a samoty a prožít tento den ve větším usebrání... Umiňuji si, že počínaje zítřkem se budu denně modlit litanii k Nejsvětější krvi Páně.*“¹⁶⁸

V této době už probíhal II. vatikánský koncil,¹⁶⁹ kterým začala obnova řady oblastí v církvi, mezi nimiž byla i liturgie.¹⁷⁰ Výsledkem byla mimo jiné také možnost slavit bohoslužby v mateřském jazyce¹⁷¹ a s tím i naléhavá potřeba

---

¹⁶⁵ *Dopis mamince*. Andělská Hora, 30. června 1961.

¹⁶⁶ *Vyznamenání*. Kapitulní ordinariát. Olomouc 20. prosince 1963. Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. J. Vintra. V roce 1967 byl pak jmenován arcibiskupským radou. (APOŠTOLSKÁ ADMINISTRATURA. *Katalog kněžstva olomoucké diecéze, díl I*. Olomouc: 1973. s. 97) Obě jmenování nepřinášela P. Olejníkovi žádný pracovní závazek, protože se v obou případech jednalo o titul bez funkční povinnosti.

¹⁶⁷ Tento svátek zavedl roku 1849 Pius IX. na poděkování za svůj návrat z vyhnanství. Dnes je spojen se slavností Těla a krve Páně, která se slaví v neděli po slavnosti Nejsvětější Trojice (ADAM, Adolf. *Liturgika. Křesťanská bohoslužba a její vývoj*. Praha: Vyšehrad, 2008. s. 382).

¹⁶⁸ *Dopis mamince*. Piešťany, 30. června 1964. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

¹⁶⁹ Konal se v letech 1962–1965.

¹⁷⁰ Dokument II. vatikánského koncilu: Konstituce o posvátné liturgii – *Sacrosanctum Concilium* – byla schválena při závěrečném slavnostním hlasování 4. prosince 1963 a následně téhož dne slavnostně vyhlášena (*Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995. s. 127).

¹⁷¹ „*Avšak ve mši, při udělování svátostí i jinde v liturgii může být pro lid nezřídka velmi užitečné uplatnit národní jazyk. Budiž proto možné poskytnou mu více místa... (Konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium. In: Dokumenty II. vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995. článek 36, §2).*

vytvořit nápěvy na liturgické texty v češtině. Nejdříve se do popředí dostaly snahy převádět melodie gregoriánského chorálu k českému textu, což uskutečňoval především Antonín Holík a zprvu nečinil jinak ani Josef Olejník. Brzy však poznal, že tento způsob neprospívá ani české řeči, ani chorálu.¹⁷² Říkal: „*Já jsem gregoriánský chorál studoval odborně a vím, že je to ukončená epocha a jediný prostředek je zpívat chorál v originále a dobře.*“¹⁷³ Proto začal tvořit vlastní nápěvy. K uskutečnění právě tohoto úkolu cítil jakousi morální povinnost, protože kromě gregoriánského chorálu studoval v Římě i kompozici posvátných zpěvů.¹⁷⁴

Brzy vzniklo ordinárium *Česká mše z Andělské Hory*, které nacvičil se svými farníky a poprvé provedl o Velikonocích roku 1966. Téhož roku se mohlo toto dílo rovněž šířit, a to jednak při tak zvaných liturgických dnech, konaných v Olomouci, Ostravě a Kroměříži, a pak také během kurzu pro řeholnice v Mariánských Lázních, kdy byl jeden den věnován liturgickému zpěvu.¹⁷⁵

Souběžně pracoval Olejník na nápěvech kněze a Božího lidu. Nejdřív byl hotový dialog před prefací. Samotnou prefaci zkoušel zprvu chorálně, ale nato mu již zmíněný Antonín Holík namítl, že když *napsal vlastní dialog, ať udělá i prefaci.*¹⁷⁶ A to ho donutilo o tomto nápěvu přemýšlet. Vzpomíná: „*Jedenkrát jsem šel ze mše z Rudné ke Světlé. Už třetí mše to byla. Tak jsem si to recitoval a tak mě to napadlo.*“¹⁷⁷ Na začátku Světlé se pak zastavil a na patníku u Výzkumného ústavu vše zapsal.¹⁷⁸

Následovala tvorba melodií modlitby Otče náš, aklamací a mešního kánonu, přičemž vše zrovna nacvičoval s lidmi své farnosti.¹⁷⁹ A komponoval dál, vždy to, co cítil jako potřebné. Příkladem jsou zpěvy pohřební liturgie, které, ač byly

---

¹⁷² KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 43.

¹⁷³ SKŘEBSKÝ, Jakub. *Osobnost kraje. Ohlédnutí za devadesátiletými narozeninami Josefa Olejníka, skladatele duchovní hudby*. Rádio Proglas. Studio Radim, Olomouc.

¹⁷⁴ OLEJNÍK, Josef. *Slovo autora*. In: *Velikonoční graduál*. Rosice u Brna: Gloria, 2001. s. 4.

¹⁷⁵ KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 26.

¹⁷⁶ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ SKŘEBSKÝ, Jakub. *Osobnost kraje. Ohlédnutí za devadesátiletými narozeninami Josefa Olejníka, skladatele duchovní hudby*. Rádio Proglas. Studio Radim, Olomouc.

zkompletovány mnohem později, začal tvořit již v roce 1967. Tehdy tragicky zahynul jeden z jeho starších ministrantů,¹⁸⁰ na jehož pohřbu poprvé zazněl zpěv na rozloučenou *Věřím, že můj Vykupitel žije*.¹⁸¹ Podnětem k dalším kompozicím pohřebních zpěvů mohlo zajisté být i úmrtí maminky 27. července 1968.¹⁸²

Postupně vzniklo také druhé a třetí ordinárium, zpěvy Svatého týdne a vánoční doby. Příležitostně, bez chronologické posloupnosti, skládal také žalmy, z nichž se později stal systematický celek.¹⁸³ Sbor sice nikdy v Andělské Hoře nezaložil, ale v realizaci těchto zpěvů mu byla oporou schola tvořená devíti děvčaty a jeho sestrou.¹⁸⁴ O tom, že se nácviky zapsaly do srdcí farníků, vypovídá následující svědectví: „*Velkou poctou a nezapomenutelnou událostí byl nácvik zpěvů ke mši, ordinária, které složil magistr Josef Olejník v Andělské Hoře, a my, zdejší farníci, jsme se je naučili zpívat pod skladatelovým vedením jako vůbec první v naší republice.*“¹⁸⁵

I když by se na první pohled mohlo jevit, že se Olejník stal v tomto období víc skladatelem než duchovním pastýřem, nebylo tomu tak. Byl především knězem, což nejen sám zdůrazňoval, ale svými skutky i dokládal. Jedna z farnic vzpomíná, že bývala zvána na faru, kde si mohla půjčit knihy, popovídat o náboženských, ale i běžných životních otázkách a svěřit se s tím, co ji tížilo. Tehdy se otec Josef projevil jako dobrý rádce, který umí najít smysluplné východisko. Také jako

---

¹⁸⁰ Dle svědectví Drahomíry Keilingové jím byl Josef Zbránek, který se utopil. Na náhrobku je uvedeno datum narození 11. června 1948 a úmrtí 23. června 1967. Zemřel tedy ve věku devatenácti let (*Zapsaný telefonický rozhovor s Drahomírou Keilingovou*. 18. března 2012).

¹⁸¹ KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 41; PECHÁČKOVÁ, Cecilie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu*. [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011. s. 35, poznámka pod čarou č. 111.

¹⁸² Karel Komárek tuto událost ve své knize chybně řadí do roku 1967 (KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 41). Podle svědectví Jana Olejníka však maminka zemřela až v roce 1968 (*Zapsaný telefonický rozhovor s Janem Olejníkem*. 13. prosince 2011).

¹⁸³ KOMÁREK, Karel. P. *Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*. Olomouc: Burget 2001. s. 34–54.

¹⁸⁴ OLEJNÍK, Josef. *Slovo autora*. In: *Velikonoční graduál*. Rosice u Brna: Gloria, 2001. s. 4.

¹⁸⁵ *Rozhovor s Drahomírou Keilingovou*. Andělská Hora, 17. listopadu 2011.

*zповědník si vždy našel potřebný čas, dával najevo svou účast a přitom byl i přísný.*¹⁸⁶

Sourozenci Olejníkoví žili velmi skromně, jedli zdravě a střídmě. To dávalo předpoklad k tomu, že mohli být štedří k potřebným farníkům. Například když synovi manželů Keilingových, od dvou let těžkému astmatikovi, lékaři doporučili pobyt u moře, Olejníkoví významně finančně přispěli na jeho měsíční pobyt v tehdejší Jugoslávii.¹⁸⁷

Návštěvy v rodinách farníků neměly jen společenský charakter, ale byly vždy spojené s katechezí a duchovním rozhovorem, které přizpůsoboval potřebám a životní situaci dané rodiny i generace. Povzbuzoval, dodával síly a nabádal ke skromnému životu, v němž šel sám příkladem.¹⁸⁸

Až do roku 1966 nevlastnil magistr Olejník automobil, proto musel stejně jako v padesátých letech všude chodit pěšky nebo jezdil na kole a v zimě na lyžích. *Když jednou na jaře napadlo tolik sněhu, že obyvatelé Andělské Hory zůstali odříznutí od okolního světa, zavolali otci Olejníkoví, že nějaká paní v Suché Rudné potřebuje zaopatřit. Neváhal, připnul si lyže a jel. Tyto věci mu nikdy nebyly zatěžko.*¹⁸⁹

Problémy s dopravou se však po šestnácti letech mohly vyřešit, a to díky dárci Rudolfu Tschöpovi ze Švýcarska,¹⁹⁰ který pro účel nákupu automobilu Fiat 600D složil 25. července 1966 v Tuzexu Praha částku 4.815 švýcarských franků (v přepočtu 7.901,50 tuzexových korun).¹⁹¹ Následoval rychlý sled událostí.

---

¹⁸⁶ Tamtéž.

¹⁸⁷ *Rozhovor s Drahomírou Keilingovou.* Andělská Hora, 17. listopadu 2011.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ Tamtéž.

¹⁹⁰ V této době existovaly jak ve Švýcarsku, tak i v Rakousku či Německé spolkové republice katolické spolky, které podporovaly církev v socialistickém Československu. Finanční dary, většinou právě na pořízení automobilu, byly ale zasílány pouze prostřednictvím soukromých osob a jen opět soukromým osobám, ne organizaci (například farnosti). Proto daný spolek jednal prostřednictvím jednotlivce a peníze směřovaly ke konkrétnímu knězi. Tímto způsobem obdržel peníze na zakoupení vozidla například i P. Josef Tomčík, farář obce Penčice (*Pamětní kniha farnosti Velkopenčické.* Rukopis. Farní úřad Penčice. s. 133). Obdobným způsobem byl pravděpodobně obdarován i P. Josef Olejník.

¹⁹¹ *Oznámení Tuzexu Praha.* Praha 25. července 1966. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

Živnostenská banka mu poslala 4. srpna 1966 tuzexovou poukázku na danou částku,¹⁹² za kterou si 22. srpna 1966 v Tuzexu Bratislava koupil vůz Fiat 600D.¹⁹³

Jenže 14. března 1967 byl v Tuzexu Praha opět složen dar ze Švýcarska a znovu na nákup auta Fiat 600D. Částka byla přibližně stejná, v přepočtu 7.900 tuzexových korun, ale tentokrát od dárce Josefa Haafa.¹⁹⁴ Situaci nám osvětluje dopis Josefa Olejníka Rudolfu Tschöpovi z 28. prosince 1968, v němž popisuje sled událostí přijetí peněz a jejich využití. K onomu druhému obdarování píše: „*Poněvadž jsem už auto měl, považoval jsem tuto částku za slíbenou pomoc na udržování auta...*“¹⁹⁵ Proto také 31. března 1967 požádal Živnostenskou banku o založení účtu, kam tyto peníze nechal převést. Vzniklo však nějaké nedorozumění, protože 5. července 1968 chtěl Tschöp po Tuzexu, aby dané konto zrušili a peníze mu vrátili.¹⁹⁶ A proto mu píše Olejník v prosinci 1968 dlouhý dopis, ve kterém vysvětluje každý svůj krok kolem pořízení auta a přijetí finančních darů a také to, že tento druhý obnos nemůže vrátit, protože je to částka od jiného dobrodince.

V závěru popisuje události po prvním říjnu roku 1968, kdy byl povolán zpět na bohosloveckou fakultu v Olomouci. Protože musel měsíc zastávat jak duchovní správu v Andělské Hoře, tak i vyučování v Olomouci, přejížděl autem a jednou při cestě pozdě večer dostal smyk a havaroval. Vozidlo musel dát opravit a poté měl v úmyslu ho přenechat svému nástupci v Andělské Hoře. Když pak chtěl v prosinci v pražském Tuzexu vyzvednout uloženou částku na pořízení nového vozidla, které nutně potřeboval i v Olomouci, zjistil, že je účet zablokován, a to na základě omylu vzniklého záměnou různých darů. Proto prosí Rudolfa Tschöpa, aby se po seznámení s těmito skutečnostmi sám spravedlivě rozhodl, a dodává: „*Je to sice*

---

¹⁹² *Dopis z Živnostenské banky s poukázkou v příloze.* Praha 4. srpna 1966. Tamtéž.

¹⁹³ *Faktura za nákup vozu Fiat 600D.* Tuzex Praha 22. srpna 1966. Tamtéž.

¹⁹⁴ *Oznámení Tuzexu Praha.* Praha 14. března 1967. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

¹⁹⁵ *Koncept dopisu Rudolfu Tschöpovi.* Olomouc 28. prosince 1968. Tamtéž.

¹⁹⁶ *Dopis z Tuzexu Praha.* Praha 5. července 1968. Tamtéž.

ponížení dar přijmout a pak jej zahanbeně vracet, ale i to je třeba udělat, protože pokoj je cennější a potřebnější než všechno ostatní.“¹⁹⁷

Nutno dodat, že se jistě vše vysvětlilo, protože v březnu 1969 přichází od Tschöpa přání k Velikonocům s dodatkem, že si již brzy budou moci Olejník a jeho sestra vyzvednout v Tuzexu auto, které potřebují, a vyjadřuje prosbu: „*Prosím Vás, abyste je s radostí používali, je Vaše a je s radostí dáno. Podařilo se věc dát do pořádku.*“¹⁹⁸ Nový vůz byl opět značky Fiat.

V Andělské Hoře působil Olejník celkem osmnáct let a sám o tomto období říká: „*Seznámil jsem se tam se životem.*“¹⁹⁹ Vidíme, že tomu tak opravdu bylo. To, co na první pohled působilo jako vyhnanství, umožnilo rozvoj a projevení kvalit Josefa Olejníka jako člověka, kněze a hudebníka, který v těžkostech nezatrpkne, ale využívá každé možnosti ke konání dobra, připraven udělat to, co je potřeba i za cenu velkého sebezapření. Předpokladem k tomu všemu je hluboká víra a láska k Bohu, která se zřetelně odráží v jeho hudební liturgické tvorbě a kterou může zajisté vnímat každý pozorný posluchač.

---

¹⁹⁷ *Koncept dopisu Rudolfovi Tschöpovi.* Olomouc 28. prosince 1968. Tamtéž.

¹⁹⁸ *Přání k Velikonocům od Rudolfa Tschöpa.* Deggendorf 26. března 1969. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

¹⁹⁹ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory.* Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

4. NÁVRAT DO OLMOUCE

4.1. *Opět pedagogem*

Postupné uvolňování politické situace v Československu, zvláště v druhé polovině šedesátých let, vyvrcholilo v roce 1968. Naděje na svobodné uspořádání v zemi byly sice zmařeny vojenským zásahem sovětské armády a některých dalších států Varšavské smlouvy v srpnu 1968, přesto se však v září téhož roku podařilo dosáhnout dohody s ministerstvem kultury a 8. října mohl být zahájen první studijní rok na obnovené bohoslovecké fakultě v Olomouci s oficiálním názvem *Cyrlometodějská bohoslovecká fakulta v Praze se sídlem v Litoměřicích, pobočka v Olomouci*.²⁰⁰ Nejprve měla mít pouze dva postupové ročníky, než bude obnovena *Cyrlometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci*,²⁰¹ a magistr Josef Olejník zde byl s účinností od 1. října 1968 ustanoven *odborným asistentem pro obor liturgického zpěvu a církevní hudby*.²⁰² Protože mu však pracovní poměr v Andělské Hoře končil až k 31. říjnu 1968,²⁰³ musel tento měsíc zvládat zároveň pedagogickou činnost i pastorační službu.

Pro představu o rozsahu jeho učitelské povinnosti na fakultě může posloužit *výkaz o plánovaném počtu vyučovacích hodin* ze 17. června 1969, kde je pro přednášky stanoveno jedenáct hodin, pro zkoušky jedna, pro přípravu učebnic a textů tři a pro ostatní pedagogické činnosti tři hodiny týdně.²⁰⁴ Z dalšího dokumentu se stejným datem se dovídáme stanovení základního platu na 2.100 Kčs a postup do druhého platového stupně, který měl proběhnout 1. září 1974.²⁰⁵

---

²⁰⁰ POJSL, M. *Cyrlometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v letech 1968–1974*. In: *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010*. s. 40.

²⁰¹ Tamtéž.

²⁰² *Jmenovací dekret*. Ministerstvo kultury a informací. Praha 7. října 1968. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²⁰³ *Rozhodnutí o zrušení pracovního poměru*. Okresní národní výbor v Bruntále, odbor kultury. Bruntál 6. listopadu 1968. Tamtéž.

²⁰⁴ *Výkaz o plánovaném počtu vyučovacích hodin*. Olomouc 17. června 1969. Tamtéž.

²⁰⁵ *Výkaz započítatelných let*. Olomouc 17. června 1969. Tamtéž.

Tehdejší studenty²⁰⁶ provázel otec Olejník po celých pět let studia, protože hodina liturgického zpěvu byla zařazena do každého ročníku a semestru. Náplní přednášek byla výuka gregoriánského chorálu a české liturgické hudby. Mimo to mohli bohoslovci dobrovolně navštěvovat seminář gregoriánského chorálu a seminář vokální polyfonie, což byly zkoušky mužského sboru, který měl v repertoáru jak díla duchovní, tak světská, a jenž pod jeho řízením dosáhl velmi dobré úrovně. Navíc nad rámec svých povinností navštěvoval každé ráno seminář a sloužil mši svatou.²⁰⁷

Přestože vedení olomoucké fakulty usilovalo o osamostatnění Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci se všemi pěti ročníky, nepodařilo se tento záměr uskutečnit. I když v červnu 1969 ministerstvo kultury povolilo otevřít ještě ročník další, tedy třetí, bylo studium po postupném doběhnutí těchto tří ročníků k 30. červnu 1974 ukončeno a opět soustředěno do Litoměřic.²⁰⁸ Sem odborný asistent Josef Olejník již předchází dva roky jednou za dva týdny dojížděl a vyučoval vždy dvě hodiny v každém ročníku. Nakonec byl s účinností od 1. září 1974 do Litoměřic přeložen. Jako pracovní náplň mu bylo stanoveno *konat přednášky a vést praktická cvičení v oboru církevního zpěvu.*²⁰⁹

Každou neděli pak s bohoslovci zpíval při mši svaté v katedrále a před ní měli vždy zkoušku, což se ale mnohým nelíbilo, a proto si stěžovali, že by chtěli mít v neděli volno. Otec Olejník reagoval těmito slovy: *„Vy jste budoucí katoličtí kněží? V liturgické konstituci máte napsáno, že nedělní mše svatá je vrchol celého týdne, vrchol vaší činnosti a zdroj, ze kterého čerpáte. A vy chcete mít volno a prostě tam jen sedět, když máte možnost se na to připravit a ta mše svatá si to zaslouží? Vždyť to není největší věc jen na naší planetě, ale největší věc ve vesmíru,*

---

²⁰⁶ Mezi těmito studenty byli mimo jiné i nynější olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner, jeho pomocný biskup Mons. Josef Hrdlička a vedoucí katedry liturgické teologie na CMTF UP v Olomouci prof. František Kunetka, Th.D.

²⁰⁷ *Rozhovor s prof. Františkem Kunetkou, Th.D.* Olomouc. 26. ledna 2012.

²⁰⁸ POJSL, M. *Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v letech 1968–1974*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 42.

²⁰⁹ *Přeložení*. Děkanství Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Praze se sídlem v Litoměřicích. Litoměřice 16. září 1974. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

*když můžeme Kristovu oběť vztáhnout mezi nás a svými hlasy, celým srdcem a duší k tomu přispět...*²¹⁰ Tato slova se neminula účinkem, problémy s docházkou skončily. Další rok se mu dokonce podařilo založit z bohoslovců mužský sbor a třetím rokem rektor povolil, ač zprvu nerad, pravidelné, po jednotlivých hlasech dělené zkoušky, které zařadil do téměř každého dne v týdnu, a díky této intenzivní práci úroveň sboru vzrostla. Josefu Olejníkovi tento pokrok však přinesl kromě radosti i starost, protože bylo po něm požadováno, aby s tímto pěveckým tělesem vystupoval na politických schůzích.²¹¹ To odmítl s tím, že takovou věc by mohl dělat buď ze strachu, nebo z oportunistu, což pro něj nejsou motivy a také *by se pak nemohl před bohoslovce postavit*.²¹² Kupodivu tato negativní odpověď prošla bez jakékoliv reakce.

Následující událost se však již bez kárných opatření neobešla. V květnu roku 1975 probíhala na bohoslovecké fakultě oslava třicátého výročí osvobození republiky. Opět byl magistr Olejník požádán, aby sbor při této příležitosti zazpíval. Souhlasil s vědomím, že je to fakultní akce, a pod podmínkou, že on sám vybere vhodný repertoár. Na programu byla hymna, pak od Bedřicha Smetany slavnostní sbor *Sláva tobě, velký slávy synu*, Foersterova *Píseň o svatém Vojtěchu* a nakonec jeho vlastní dílo *Modlitba umírajícího sv. Cyrila za církev a vlast*. Tyto skladby volil proto, že se vztahují k budoucí kněžské práci bohoslovců.

Po politické přednášce, na kterou reagovali potleskem jen hosté v prvních řadách, cítil povinnost uvést následující díla několika slovy: *„V takové vážné situaci, jako je teď, vzpomínáme. Do budoucnosti se dívat nemůžeme, tak se díváme zpátky, a to nejen třicet roků, ale tisíc, až k svatému Vojtěchovi a svatému Václavovi a ještě dál až k svatému Cyrilu a Metodějovi. Ta mládež, která stojí za mnou, se cítí být volána vstoupit do té brázdy, kterou oni začali orat v srdci*

---

²¹⁰ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

²¹¹ Tento požadavek odpovídal situaci na fakultě, pro kterou byly charakteristické snahy o upevnění kontaktů s ministerstvem a nastolení takových poměrů, které by odpovídaly zájmům vládnoucího režimu, a to prostřednictvím Sdružení katolických duchovních *Pacem in terris*, hnutím iniciovaným a podporovaným komunistickými úřady, jehož členství mělo patřit mezi hlavní kritéria přijímání nových pracovníků (NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990. Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století*. Praha: Karolinum, 2007. s. 268–269).

²¹² Tamtéž.

*národa, aby tam pěstovali morální a kulturní hodnoty národa.*²¹³ Poté mluvil k samotným bohoslovcům: *„Bude to těžká práce, ale všechno vám k tomu bude napomáhat, i ta krása naší přírody. Teď všechno kvete a my zpíváme v naší hymně – v sadě skví se jara květ, zemský ráj to na pohled – čili ta krása má být obrazem toho, co máme pěstovat v sobě a v těch, kteří vám budou svěřeni. A v té hymně je také – voda hučí po lučinách, bory šumí po skalínách – a to je symbol svatého křtu, tekoucí voda a vanutí Ducha. Toto je vaše budoucí práce, tak se nebojte a dejte se do toho s celým srdcem. Vše se vám podaří, když si zachováte čistý kněžský život a rovný charakter.*²¹⁴ Po provedení programu pak následoval mohutný potlesk. Na ministerstvu kultury se však uvedená řeč s pochopením nesetkala a vedlo to až k odnětí venia docendi – povolení učit.²¹⁵

Z této doby se dochovalo několik dokumentů, ze kterých je možné utvořit sled dalších událostí, přičemž nejdůležitějším pro tento účel bude koncept dopisu Josefa Olejníka Miroslavu Zedníčkovi,²¹⁶ předsedovi Závodního výboru odborového svazu Cyrilometodějské fakulty v Litoměřicích,²¹⁷ v němž popisuje, jak se vše událo: dne 12. září 1975 ho děkan fakulty Ladislav Pokorný²¹⁸ soukromým dopisem informoval o odnětí venia docendi a v polovině října mu pak při osobním setkání radil, aby z fakulty dobrovolně odešel, což odmítl s tím, že nevidí důvod k dobrovolnému odchodu a odnětí povolení učit pokládá za nespravedlnost. Řekl: *„Tvrdíte-li, že proti mně osobně nic nemáte, pak se mě*

---

²¹³ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

²¹⁴ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ Prof. JUDr., PhDr. Miroslav Zedníček (1931– 2012) vyučoval na bohoslovecké fakultě v Litoměřicích od roku 1969 coby asistent a od roku 1972 jako odborný asistent, přičemž byl v letech 1970–1975 pověřen přednáškami z filozofie. V roce 1975 získal na právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze doktorát (NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990*. Praha: Karolinum, 2007. s. 405).

²¹⁷ *Koncept dopisu Miroslavu Zedníčkovi*. Olomouc 28. února 1976. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²¹⁸ ThDr. Ladislav Pokorný (1915–2000) byl děkanem teologické fakulty v Litoměřicích v letech 1974–1978. Ve svém projevu při uvedení do funkce děkana v srpnu 1974 mimo jiné řekl: *„Nové kádry je třeba vybírat a připravovat nejen z hlediska schopností odborných, ale také z hlediska politického uvědomění...“* (NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990*. Praha: Karolinum, 2007. s. 267–268).

zastaňte. Nechcete-li se mne a mé práce zastat, pak mi musíte dát písemnou výpověď.“²¹⁹

Od počátku akademického roku 1975 tedy magistr Olejník nevyučoval, navíc bylo na fakultě ministerstvem kultury nařízeno *nové rozvržení hodin jednotlivých oborů a přednášejících*, a proto vznesl děkan Ladislav Pokorný dne 27. října 1975 na sekretariát pro věci církevní v Praze požadavek na jeho odvolání z funkce odborného asistenta, aby s ním pak mohl být rozváznán pracovní poměr výpovědí, protože, jak v žádosti uvádí, *na ukončení pracovního poměru dohodou nepřistoupil.*²²⁰ V prosinci byl dokonce pozván na schůzku s biskupem Josefem Vranou,²²¹ kterému z ministerstva kultury sdělili, že pokud magistr Olejník odejde dobrovolně do duchovní správy, dostane plný státní souhlas, jestliže tak neučiní, nikdy ho již nedostane. V rozhovoru s biskupem vyjádřil Olejník svůj pocit odpovědnosti vůči pracovní smlouvě s bohosloveckou fakultou, a že tudíž *není pro duchovní správu volný.*²²² Na tuto událost Olejník ještě po letech vzpomíná: „*Já jsem mu řekl: ‚Otče biskupe, když mě někam vy pošlete, tak já tam okamžitě půjdu, ale na váš rozkaz nebo přání.‘ A to on nechtěl udělat.*“²²³

Další událostí v procesu snah o rozváznání pracovního poměru s Josefem Olejníkem bylo zasedání fakultní rady dne 12. ledna 1976. Zprávy z tohoto jednání jsou však ve vzájemném rozporu. Na jedné straně píše děkan fakulty na Sekretariát pro věci církevní o jednotném přijetí svého sdělení o tom, že *magistr Olejník nesplňuje požadavky kladené na učitele bohoslovecké fakulty, protože poněkud přeháněl význam i rozsah hodin zpěvu, ale na druhé straně odmítl žádost semináře, aby vedl pěvecký sbor bohoslovců na vystoupení, ke kterému byli pozváni, a tím se*

---

²¹⁹ OLEJNÍK, Josef. *Koncept dopisu*. Olomouc 28. února 1976. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²²⁰ *Mag. Josef Olejník – odvolání z funkce*. Litoměřice 27. října 1975. Tamtéž.

²²¹ Josef Vrana, Dr.h.c. (1905–1987) byl dne 17. října 1969 zvolen kapitulním vikářem olomoucké arcidiecéze a 28. února 1973 ho papež Pavel VI. jmenoval titulním biskupem oktabijským a apoštolským administrátorem olomoucké arcidiecéze. Biskupské svěcení přijal v olomouckém metropolitním chrámu sv. Václava 4. března 1973 (*Josef Vrana, Dr.h.c.* [online] citováno dne 2012-01-23. Dostupné na: <http://www.ado.cz/josef-vrana>).

²²² *Koncept dopisu Miroslavu Zedníčkovi*. Olomouc 28. února 1976. Tamtéž.

²²³ SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989. Videozáznam.

ukázalo, že neplní úkoly, které mu jako učitel zpěvu patří. Proto byly pro školní rok 1975–1976 nově rozděleny úvazky učitelů a jiným způsobem zajištěna výuka zpěvu.²²⁴ V závěru pak děkan navrhuje odvolání Josefa Olejníka z funkce odborného asistenta, aby s ním mohl být rozvázáán pracovní poměr.²²⁵

Sekretariát pro věci církevní reaguje odvoláním Olejníka z funkce odborného asistenta s účinností od 31. ledna, a to *na návrh fakultní rady Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty ze dne 12. ledna 1976, protože se stal v důsledku organizačních změn pracovníkem nadbytečným.*²²⁶

Na druhé straně však 11. února 1976 píše jeden z účastníků onoho zasedání fakultní rady, s největší pravděpodobností Václav Wolf,²²⁷ otci Olejníkovi dopis, ve kterém popírá, že by byl tehdy návrh na jeho odvolání projednáván, a pokračuje informací o schůzi Závodního výboru odborového hnutí konané 4. února, kde tajemník fakulty předložil žádost o souhlas k rozvázáání pracovního poměru s ním, *a to dokonce na návrh fakultní rady.* Dále pak napsal: „*Proto jsem před přítomnými členy závodního výboru i před tajemníkem prohlásil, že se znění žádosti o souhlas k výpovědi nezakládá na pravdě, neboť fakultní rada na své dotyčné schůzi žádný návrh k výpovědi nedala.*“²²⁸ Nato pak předseda (Miroslav Zedníček) navrhl jednání o této záležitosti odložit.²²⁹

Na dalším zasedání konaném 3. března 1976 Závodní výbor odborového hnutí rozhodl, že souhlas k rozvázáání pracovního poměru nedá. Děkanát podal *Žádost o přezkoumání zamítavého stanoviska Závodního výboru k Okresnímu výboru odborového svazu zaměstnanců školství v Litoměřicích dne 9. března 1976.* Mimo jiné se zde uvádí, že *podle pokynu Ministerstva kultury se provádí na zdejší*

---

²²⁴ *Oznámení.* Litoměřice 15. ledna 1976. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ *Mag. Josef Olejník – odvolání z funkce.* Praha, Ministerstvo kultury. 29. ledna 1976. Tamtéž.

²²⁷ Dle podpisu se jedná o prof. ThDr. Václava Wolfu (*1937), který v té době pedagogicky působil na bohoslovecké fakultě v Litoměřicích, konkrétně od roku 1970 až do roku 1977, kdy byl propuštěn z důvodu nesouhlasu s prorežimním Sdružením katolických duchovních (NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990.* Praha: Karolinum, 2007. s. 269, 403).

²²⁸ *Dopis od člena fakultní rady.* Litoměřice 11. února 1976. Tamtéž.

²²⁹ Tamtéž.

bohoslovecké fakultě reorganizace výuky za účelem zkvalitnění a především prohloubení státoobčanské výchovy posluchačů, a protože odborný asistent Josef Olejník těmto požadavkům nevyhovuje, byl výukou církevního zpěvu pověřen někdo jiný.²³⁰ Následuje žádost, aby Okresní odborová rada sama dala souhlas k rozvázání pracovního poměru výpovědí.²³¹ Ta tak ale neučinila a doporučila nové posouzení důvodů k výpovědi.²³²

Znovu se rozběhla jednání a Miroslav Zedníček žádal Josefa Olejníka o další informace – hlavně jestli mu bylo vedením fakulty nabídnuto jiné zaměstnání a zda je ochoten ukončit pracovní poměr dohodou, případně odchodem do důchodu.²³³ K tomu Olejník odpovídá, že *mu jiné zaměstnání na fakultě nabídnuto nebylo a ani by nemohl přijmout zaměstnání, které by neodpovídalo jeho kvalifikaci, protože by to nebylo odpovědné. „Na vysoké škole mají pracovat odborníci a ne amatéři.“*²³⁴ Dále píše o tom, jak se *po tři roky snažil pracovat podle svého svědomí a když se proti němu postaví ti, kteří by se ho měli zastat, je to pak věc jejich svědomí a za to on nenese odpovědnost. „Ale od práce, která mi byla svěřena, mohu odejít jen na základě řádné a platné výpovědi, ne dobrovolně, i kdyby mi z toho plynuly relativní hmotné výhody. Chci mít klid ve svědomí.“*²³⁵

Na schůzi Závodního výboru dne 5. května 1976 byla znovu projednávána otázka udělení souhlasu k výpovědi magistru Josefu Olejníkovi. Souhlas opět udělen nebyl.²³⁶ Opakovala se předchozí reakce děkanství – podání žádosti o přezkoumání zamítavého stanoviska Závodního výboru k Okresní odborové radě. Předsednictvo Okresní odborové rady v Litoměřicích na své schůzi 25. května 1976 zrušilo usnesení Závodního výboru odborového hnutí bohoslovecké fakulty

---

²³⁰ Žádost přezkoumání zamítavého stanoviska ZV ROH. Litoměřice 9. března 1976. Tamtéž.

²³¹ Tamtéž.

²³² Přezkoumání zamítavého stanoviska ZV ROH. Litoměřice 14. dubna 1976. Tamtéž.

²³³ Dopis od předsedy ZV ROH. Libědice 27. dubna 1976. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²³⁴ Koncept odpovědi Miroslavu Zedníčkovi. Olomouc 1. května 1976. Tamtéž.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Mag. Josef Olejník – předchozí souhlas k rozvázání pracovního poměru výpovědí. Litoměřice 5. května 1976. Tamtéž.

a dalo souhlas k výpovědi s magistrem Josefem Olejníkem.²³⁷ Ta byla napsána 26. května 1976 s tím, že pracovní poměr končí 31. srpna 1976 uplynutím tříměsíční výpovědní lhůty.²³⁸ Odešel tedy do důchodu, na který již měl (ve věku dvašedesáti let) nárok.

4.2. *V penzi*

Josef Olejník přišel o státní souhlas k výkonu duchovní služby a nemohl tak v této oblasti veřejně působit. V započatých hudebních aktivitách však pokračovat mohl. Dál komponoval liturgická díla (žalmy, propria, sbory), začal působit jako varhaník v kostele svatého Michala v Olomouci, kde také řídil scholu,²³⁹ a neustala ani spolupráce s chrámovým sborem z Velké Bystřice, která začala roku 1974. V pátek 27. září toho roku poprvé navštívil večerní zkoušku velkobystřického souboru na pozvání jeho pěti členů, kteří se týden před tím zúčastnili nácviku scholy u svatého Mořice v Olomouci, na němž byl magistr Olejník přítomen. Vedoucí sboru Vladimír Procházka zaznamenal k této události do kroniky: „*Po hlasové rozcvičce převzal zkoušku on sám. Nejprve vyzkoušel všechny hlasy v intervalech a vysvětlil, jak se vůbec zpívat má. Pak ve skladbě ‚Ráčil obět zůstaviti‘ rozdělil kluky na dva hlasy (tenor a bas) a celou skladbu procvičil znovu řádně a s dynamikou. Znělo to překrásně a byl jsem překvapen, čeho všeho byl schopen náš pěvecký soubor, jak čistě a citově dovede zpívat.*“²⁴⁰

Tak byla zahájena pravidelná spolupráce a těleso se brzy vypracovalo na velmi dobrou úroveň, takže již 28. června 1975 mohlo zpívat při kněžském svěcení v katedrále svatého Václava v Olomouci.²⁴¹ Kromě krátkých polyfonií se sbor začal zabývat i gregoriánským chorálem a současnou českou liturgickou tvorbou. Vedle umělecké průpravy jim otec Olejník poskytoval i náboženskou a liturgickou

---

²³⁷ *Přezkoumání zamítavého stanoviska ZV ROH*. Litoměřice 25. května 1976. Tamtéž.

²³⁸ *Výpověď pracovního poměru*. Litoměřice 26. května 1976. Tamtéž.

²³⁹ MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V. Olomouc 1996. s. 133.

²⁴⁰ PROCHÁZKA, Vladimír. *Kronika chrámového sboru*. Velká Bystřice 1972–1976.

²⁴¹ Tamtéž.

výchovu v souladu s požadavky liturgické konstituce,²⁴² aby nejen krásně zpívali, ale i rozuměli obsahu zpívaných slov a získali přehled o díle vykoupení.²⁴³ Proto vždy podával výklad prováděných děl a jeho slova zněla tak živě, že se dotkla nitra člověka. Nebyl nikdo, koho by nezasáhla a potom se také úplně jinak zpívalo.²⁴⁴

Sbor často vystupoval v mnoha farnostech²⁴⁵ a jezdil na soustředění, při kterých kromě nácviku zpěvů nechyběla katecheze pro prohloubení znalostí i duchovního života. Přitom každý z takových výjezdů nejprve domluvil s členy souboru a jako reakci na pozvání k účinkování říkával: „*Já se jich musím zeptat, jestli budou chtít a moct.*“²⁴⁶ Největšího ocenění se tomuto pěveckému tělesu později dostalo možností hudebně doprovodit mši svatou slavenou papežem Janem Pavlem II. na Velehradě 22. dubna 1990.

Kromě pomoci v oblasti hudby nikdy neodepřel ani pomoc duchovní. Dveře olomouckého bytu s adresou „Na Hradě 2“, kde bydlel se svou sestrou Marií, byly otevřené pro každého. Hodně lidí ho vyhledávalo jako duchovního rádce, zpovědníka, jiné vyučoval náboženství, zpěvu nebo hře na varhany, připravoval ke svátostem, poskytoval notový materiál nebo také všechno dohromady a hlavně vždy v přátelském duchu. Mnozí z nich vypovídají, že se doslova *míjeli ve dveřích a stále tam někdo byl – varhaníci, sbormistři, kněží, jeho žáci – prostě různí lidé a každého radostně vítal a byl cele pro něho.*²⁴⁷

Jeho obětavost neznala mezí, o čemž svědčí i zkušenost Pavly Paláskové,²⁴⁸ již a jejím čtyřem sourozencům, zemřel v roce 1977 otec a matka tak zůstala sama s pěti dětmi. Vzpomíná: „*Otec Olejník se nás duchovně ujal. Každý týden před zkouškou sboru k nám se svou sestrou chodil, snažil se být mamince oporou, nás učil poutavým způsobem náboženství a působil jako duchovní rádce. Později, když*

---

²⁴² „Hudebníkům a zpěvákům, zejména dětským, je třeba poskytnout dobré liturgické vzdělání.“
(*Dokumenty II. vatikánského koncilu. Sacrosanctum Concilium*. Praha: Zvon 1995. čl. 115).

²⁴³ *10. ročník festivalu duchovní hudby svaté Cecílie. Festivalový program*. Ústí nad Orlicí 2005. s. 9.

²⁴⁴ *Rozhovor s Marií a Vladimírem Procházkovými*. Velká Bystřice 12. ledna 2012.

²⁴⁵ Většinou na pozvání tamních kněží, často bývalých žáků Josefa Olejníka.

²⁴⁶ *Rozhovor s Marií a Vladimírem Procházkovými*. Velká Bystřice 12. ledna 2012.

²⁴⁷ Tamtéž; *Rozhovor s Ing. Janem Juráněm*. Velká Bystřice 12. ledna 2012.

²⁴⁸ Pavla Palásková, rozená Juráňová, její matka i sourozenci byli členy velkobystřického sboru a švagrová (manželka Jana Juráně) je jeho nynější sbormistryní.

*jsem studovala v Olomouci, mi nabídl, že k němu můžu každý týden chodit. To se vždy něco zahrálo, zazpívalo, probralo nějaké náboženské téma a také mě trpělivě učil hrát na varhany.*²⁴⁹

Tyto činnosti nebyly jediným vytížením magistra Olejníka. Od roku 1980 pořádala Arcidiecézní liturgická komise každou druhou sobotu v měsíci kurzy pro varhaníky, sbormistry a členy schol, konané v kryptě katedrály svatého Václava v Olomouci, a Josef Olejník při nich vedl věroučnou část programu a praktický nácvik liturgických zpěvů.²⁵⁰ Od 1. ledna 1986 mu pak byl vrácen státní souhlas k výpomoci v duchovní činnosti ve farnosti svatého Mořice Olomouc²⁵¹ a farnosti Těšetice²⁵² s omezením do 31. prosince 1986. Zakrátko nato, od 1. srpna 1986, jej ale dostal již na dobu neomezenou a pro všechny farnosti děkanství Olomouc.²⁵³ Kromě jmenovaných farností tak mohl působit i v Tršicích, Senici na Hané, Náměšti na Hané, Hlubočkách a nakonec i v Moravičanech.²⁵⁴

4.3. Období svobody

Po pádu komunistického totalitního režimu v listopadu 1989 se otevřela možnost opětovného obnovení Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci. Tento záměr se vydařil a 8. října 1990 byl zahájen první akademický rok mší svatou v olomoucké katedrále svatého Václava pro všech pět ročníků, protože sem z Litoměřic přestoupili posluchači z moravských diecézí. Slavnostní

---

²⁴⁹ *Rozhovor s Pavlou Paláskovou. Velká Bystřice 12. ledna 2012. Rozhovor s MUDr. Jiřím Gradwohlem. Olomouc 15. března 2012.*

²⁵⁰ Tyto kurzy byly po listopadu 1989 ukončeny, aby se uvolnil prostor pro školení katechetů (PECHÁČKOVÁ, Cecílie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu* [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011. s. 47).

²⁵¹ *Oznámení o udělení státního souhlasu krajským tajemníkem pro věci církevní.* Apoštolská administratura v Olomouci. Olomouc 6. prosince 1985. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

²⁵² V dekretu k duchovní výpomoci ve farnosti Těšetice je uvedeno i oznámení o získání státního souhlasu pro tuto činnost s datem 20. ledna 1986 (*Ustanovení administrátorem – kooperátorem.* Arcibiskupství olomoucké. Olomouc 24. ledna 1986. Tamtéž).

²⁵³ *Oznámení o udělení státního souhlasu krajským tajemníkem pro věci církevní.* Apoštolská administratura v Olomouci. Olomouc 31. července 1986. Tamtéž.

²⁵⁴ MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka.* In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V.* Olomouc 1996. s. 133.

inkorporací 22. října 1990 byla bohoslovecká fakulta znovu začleněna do svazku Univerzity Palackého v Olomouci a tím byla plně obnovena i právně.²⁵⁵

Josef Olejník byl nejprve od 1. února 1990 zaměstnán jako odborný asistent na bohoslovecké fakultě v Litoměřicích,²⁵⁶ ale již od 1. října 1990 nastoupil jako docent²⁵⁷ na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci.²⁵⁸ V roce 1996 musel pro nemoc hlasivek svou aktivní pedagogickou činnost ukončit.²⁵⁹

Jeden z jeho tehdejších žáků, Marcel Javora,²⁶⁰ vděčně vzpomíná na hodiny, při kterých se nejen učili zpívat, ale které jim přinášely i spoustu hodnotného do jejich budoucího kněžského života, protože při vědomí toho, že mezi zpíváním je zapotřebí i odpočinkových chvil, *prokládal výuku sdělováním různých zkušeností ze svého života, života své víry, která z něho jasně zářila, a zkušeností z pastorace ve farnostech, kde působil. Všichni se na tyto chvíle těšili, protože tak mohli slyšet, jak vypadá kněžský život v terénu. „Dodnes si to, myslím, pamatujeme.“*²⁶¹

Kromě vyučování na teologické fakultě se magistr Olejník opět věnoval i práci ve vedení seminářů pro varhaníky, sbormistry, zpěváky a zájemce o liturgickou hudbu v letech 1992–1997, které v Ústí nad Orlicí inicioval Oldřich

---

²⁵⁵ POJSL, M. *Cyrlometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v letech 1968–1974*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 49, 50, 53.

²⁵⁶ Základní plat mu byl vyměřen ve výši 1.900 korun měsíčně (*Jmenování odborným asistentem*. Litoměřice 28. února 1990. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník [nezpracováno]).

²⁵⁷ Docentem byl jmenován ministrem školství s platností od 1. června 1990 podle tehdy platného zákona o vysokých školách č. 39/1980 Sb. § 75 odst. 1 (MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. Olomouc 1996. s. 133, poznámka č. 10). V odstavci 2 tohoto zákona se píše: „Docentem určitého oboru lze jmenovat odborného asistenta, vědeckého nebo uměleckého pracovníka nebo odborníka z praxe, který ve své výchovně vzdělávací, vědecké nebo umělecké práci vychází z vědeckého světového názoru, prokázal pedagogickou způsobilost a schopnost tvořivě vědecky nebo umělecky pracovat a má potřebnou praxi.“ (*Sbírka zákonů 1980. Zákon č. 39*. [online] citováno dne 2012-02-17. Dostupné na: <http://www.aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1980/sb11-80.pdf>).

²⁵⁸ Mzdové ohodnocení dosáhlo výše 5.300 Kčs (*Pracovní smlouva a mzdové zařazení*. Olomouc 28. září 1990. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník [nezpracováno]). Po platovém postupu 1. dubna 1996 pobíral 11.960 Kč měsíčně (*Platové zařazení*. Olomouc 30. března 1996. Tamtéž).

²⁵⁹ SKŘEBSKÝ, Jakub. *Osobnost kraje. Ohlédnutí za devadesátiletými narozeninami Josefa Olejníka, skladatele duchovní hudby*. Rádio Proglas. Studio Radim, Olomouc.

²⁶⁰ Mgr. Marcel Javora (*1965), pozdější odborný asistent liturgického zpěvu pro kandidáty kněžství na CMTF Olomouc, se od roku 1996 stal přímým nástupcem svého učitele (KUNETKA, František. *Katedra liturgické teologie*. In: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010. s. 124).

²⁶¹ JAVORA, Marcel. *Proslov na rozloučenou. Záznam rozloučení s Mons. Doc. Mgr. Josefem Olejníkem*. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.

Heyl,²⁶² s jehož sborem „Cecilská hudební jednota“ Olejník taktéž navázal spolupráci, zvláště v oblasti poskytování notového materiálu.²⁶³

V těchto letech se magistru Olejníkovi dostalo také mnohých ocenění. Nejprve ho papež Jan Pavel II. dekretem z 26. června 1993 jmenoval papežským prelátem²⁶⁴ a brzy na to ho olomoucký arcibiskup Jan Graubner²⁶⁵ dekretem z 29. srpna 1993 jmenoval sídelním kanovníkem metropolitní kapituly u svatého Václava v Olomouci.²⁶⁶ Tuto funkci se však Olejník *zdráhal přijmout pro množství práce a velké zaneprázdnění*, a proto ho arcibiskup 6. prosince 1993 kanonikátu zprostil.²⁶⁷ Nakonec se dne 5. července 1994 (po padesáti šesti letech kněžství a pátý den po osmdesátých narozeninách) Josefu Olejníkovi dostalo „děkovného uznání“ od představitelů České biskupské konference za „podíl na liturgické obnově po II. vatikánském koncilu v rozvoji zpěvu božího lidu“.²⁶⁸

Tomuto vyznamenání však předcházela bolestná událost, smrt jeho rodné sestry Dagmar Marie Olejníkové, která zemřela 27. června 1994 ve věku sedmdesáti šesti let a pohřbena byla, jakožto řeholnice Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje, na Velehradě dne 2. července 1994.²⁶⁹ Tato ztráta byla citelná, protože vztah sourozenců byl pevný, utužený společně prožitými lety počínaje pobytem

---

²⁶² Oldřich Heyl, houslista, violista, varhaník, učitel Základní umělecké školy v Litomyšli a sbormistr „Cecilské hudební jednoty“ se stal přítelem a spolupracovníkem Josefa Olejníka a připravil vydání Olejníkovy Velikonočního graduálu, Nedělních nešpor a Vánočního graduálu. Tato činnost byla ukončena jeho náhlou smrtí v roce 2010 (PECHÁČKOVÁ, Cecilie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu*. [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011. s. 50, poznámka pod čarou č. 145).

²⁶³ Tamtéž. s. 47–48.

²⁶⁴ *Jmenování papežským prelátem*. Spisovna Arcibiskupství olomouckého.

²⁶⁵ Mons. Jan Graubner (*1948) byl arcibiskupem olomouckým a metropolitou moravským jmenován papežem Janem Pavlem II. 28. září 1992 (*Mons. Jan Graubner. Arcibiskup olomoucký a metropolita moravský*. [online] citováno dne 2012-02-23. Dostupné na <http://www.ado.cz/obsah/mons-jan-graubner>).

²⁶⁶ *Jmenovací dekret č. 2445/93*. Spisovna Arcibiskupství olomouckého.

²⁶⁷ *Odpověď na nepřijetí jmenování kanovníkem*. Tamtéž. Tak znělo oficiální sdělení. V soukromí však mluvil také o tom, že „nechtěl to fialové oblečení“ (*Rozhovor s Ing. Janem Juránem*. Velká Bystřice 12. ledna 2012). Vzhledem k tomu, že nenosil ani děkanský límec, na což měl právo od roku 1948, lze usuzovat, že netoužil po zviditelnění tohoto druhu.

²⁶⁸ MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V. Olomouc 1996. s. 133.

²⁶⁹ *Parte S. Dagmar Marie Olejníkové*. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

v Andělské Hoře až do této chvíle. Sestra Marie stála věrně po boku svého bratra, vedla mu domácnost, všude ho doprovázela, zpívala ve sboru Velké Bystřice. Starala se o běžné životní potřeby, nejen aby strava byla zdravá a pestrá, ale také o to, *aby se otec Josef vůbec najedl, protože on by tuto základní potřebu opomněl. Na rozdíl od svého bratra byla praktická, a proto mohla být jeho skutečnou oporou. Po její smrti na ni vzpomínal a vyznával se z toho, že jí přiděloval starosti a že si až teď plně uvědomuje, jak moc se o něho starala.*²⁷⁰

Dalších patnáct let měl žít sám, ale přesto úplně sám nikdy nezůstal. Nejprve s ním bydlely neteře, které v Olomouci studovaly, a pak vedla jeho domácnost Barbora Prokšová, která s běžnými pracemi pomáhala již jeho sestře a teď docházela pravidelně každé odpoledne nakoupit, uklidit, uvařit a nachystat léky, které mu předepsal jeho osobní lékař MUDr. Jiří Gradwohl.²⁷¹ Neustávaly ani návštěvy těch, kteří potřebovali přijmout svátost smíření, radu, notový materiál nebo pomoci doučit liturgický zpěv: „*Do poslední chvíle k němu chodili bohoslovci na zpěv a on to z nich vydoloval – dokázal to.*“²⁷²

V plné síle a práci se tak magistr Olejník dožil devadesátých narozenin a při této příležitosti se konala 20. června 2004 v olomoucké katedrále modlitba nešpor zhudebněných jubilantem, za účasti arcibiskupa Jana Graubnera a biskupa Josefa Hrdličky. Poté následoval koncert z jeho děl v provedení sboru z Velké Bystřice, jež sám řídil, a Cecilské hudební jednoty z Ústí nad Orlicí vedené Oldřichem Heylem.²⁷³ Dne 22. června 2004 převzal z rukou rektorky Jany Mačákové medaili Univerzity Palackého za zásluhy v oblasti liturgického zpěvu a hudby²⁷⁴ a o dva

---

²⁷⁰ *Rozhovor s Marií a Vladimírem Procházkovými.* Velká Bystřice 12. ledna 2012. *Rozhovor s Barborou Prokšovou.* Olomouc 19. ledna 2012.

²⁷¹ MUDr. Jiří Gradwohl, nynější primář interní ambulance Psychiatrické léčebny Šternberk (*Psychiatrická léčebna Šternberk. Ambulance.* [online] citováno dne 2012-02-24. Dostupné na: <http://www.plstbk.cz/index.php/zdravotnicka-zarizeni/ambulance>).

²⁷² *Rozhovor s Barborou Prokšovou.* Olomouc 19. ledna 2012.

²⁷³ PECHÁČKOVÁ, Cecilie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu.* [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011. s. 29; *Slavnostní nešpory v olomoucké katedrále.* [online] citováno dne 2012-03-19. Dostupné na: <http://www.tisk.cirkev.cz/z-domova/slavnostni-nespory-v-olomoucke-katedrale/>

²⁷⁴ *Oznámení o udělení medaile Univerzity Palackého.* Olomouc 11. června 2004. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc. Fond: Josef Olejník (nezpracováno).

dny později, 24. června, obdržel Cenu města Olomouce v oblasti hudby za rok 2003.²⁷⁵

Zdravotní stav Josefa Olejníka se s postupujícím věkem zhoršoval. Méně slyšel,²⁷⁶ trpěl rozedmou plic, jeho srdce mělo sklon k selhávání, problémy mu působily křečové žíly. A toto vše zapříčinilo, že musel užívat velké množství léků.²⁷⁷ Svému lékaři jednou řekl: *Člověče, já jsem si myslel, že umřu zdravé, a nakonec umřu nemocné, ale budu ty léky brát, protože v knize Sírachovec se píše, že dobrý lékař je dar od Boha a vím, že mi ty léky pomáhají a že mám ještě mnoho práce, co zde musím vytvořit.*²⁷⁸

Nic z toho mu však nezabránilo dál spolupracovat se sborem ve Velké Bystřici, kam dojížděl sám autem až do doby, kdy cestou z bystřického kostela k autu upadl. Poznal, že už nemůže řídit a proto se sami členové souboru střídali v jeho dopravování na zkoušky.

Když ho po jednom takovém nácvičku dovezli pozdě večer domů, zhaslo v domě na schodišti světlo. Když se natahoval k vypínači, opět spadl, ale tentokrát dolů z přibližně třinácti schodů. I když kromě naražených žeber se mu nic vážnějšího nestalo, už nebyl tak vitální jako dřív.

A pak přišel osudný třetí pád. Blížil se den jeho devadesátých pátých narozenin, proto ho navštívil Václav Boháčik, varhaník z Velké Bystřice, a přinesl květiny, které měl P. Olejník velmi rád. Když však šel tento starý muž do koupelny pro vodu do vázy, podjel mu pod nohama kobereček, takže spadl do vany a zlomil si žebra. Byl dopraven do nemocnice v Olomouci, kde ten den ještě mohl hovořit a dokonce při rozhovoru s MUDr. Jiřím Gradwohlem zažertoval: *„Říká se ,ženu ani květinou neuhodíš‘, ale netušil jsem, že květina může i zabít.*²⁷⁹ Na druhý den se však přidaly dýchací potíže (pneumotorax), proto byl napojen na dýchací přístroj

---

²⁷⁵ *Ceny města Olomouce za rok 2003.* Žurnál UP 14/2004-05. č. 1. s. 9.

²⁷⁶ Posledních deset let nosil naslouchadlo, ale ztráta sluchu nebyla nijak vážná (*Rozhovor s MUDr. Jiřím Gradwohlem.* Olomouc 15. března 2012).

²⁷⁷ *Rozhovor s MUDr. Jiřím Gradwohlem.* Olomouc 15. března 2012.

²⁷⁸ GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou. Záznam rozloučení s Mons. Doc. Mag. Josefem Olejníkem.* Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.

²⁷⁹ *Rozhovor s MUDr. Jiřím Gradwohlem.* Olomouc 15. března 2012.

a tím mu byla znemožněna komunikace. Když byl posléze z „dýchače“ odpojován, muselo mu být provedeno umělé vyústění průdušnice (tracheotomie), takže hlas zcela ztratil.²⁸⁰ Pokud byl při vědomí, snažil se domluvit ukazováním písmenek na tabulce. Jedním z takto ukázaných poselství byla věta: „*Důležitá je zpověď a milost posvěcující!*“²⁸¹ Kromě ukazování písmen se snažil používat i posunky. Doktoru Gradwohlvi tak *tři dny před smrtí dal křížek na čelo a rukou ukázal k nebi.*²⁸²

V jednom z posledních dnů také ještě stihl velkobystřický sbor svému dlouholetému uměleckému vedoucímu zazpívat u nemocničního lůžka, tentokrát za řízení Ivany Juráňové, kterou si dávno před tím magistr Olejník sám vybral za svou nástupkyni. „*Zazpívali jsme tři nebo čtyři věci z jeho oblíbených skladeb. Bylo na něm vidět, že je rád, že sbor pokračuje, a určitě mi chtěl i něco říct, něco naznačoval, ale já jsem nedokázala poznat, co.*“²⁸³

Když pak přechodně nastalo zlepšení jeho zdravotního stavu a byl odpojen z dýchacího přístroje, přemístili ho do nemocnice ve Šternberku, kde působil jeho lékař Jiří Gradwohl. Zde na druhý den, v sobotu 11. července 2009, zemřel. Doktor Gradwohl byl v tu chvíli u něj a *dvě hodiny potom mohl u něho setrvat a tak se s ním rozloučit.*²⁸⁴

Rozloučení se zesnulým se konalo při mši svaté v sobotu 18. července 2009 v 10.00 hodin v olomoucké katedrále svatého Václava a potom také při mši svaté v 15.30 hodin v kostele Povýšení svatého Kříže ve Strání. Po ní byly jeho tělesné pozůstatky uloženy do místního kněžského hrobu.²⁸⁵

Liturgii v katedrále provázel zpěvem sbor složený z členů pěveckých těles z Velké Bystřice, Cecilské hudební jednoty z Ústí nad Orlicí a kněžské scholy za řízení Oldřicha Heyla. Hlavním celebrantem byl olomoucký arcibiskup Jan

---

²⁸⁰ GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou*. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009. *Rozhovor s Barborou Prokšovou*. Olomouc 19. ledna 2012.

²⁸¹ *Rozhovor s Barborou Prokšovou*. Olomouc 19. ledna 2012. *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.

²⁸² GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou*. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.

²⁸³ *Rozhovor s Ing. Ivanou Juráňovou*. Velká Bystřice 12. ledna 2012.

²⁸⁴ GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou*. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009. *Rozhovor s Barborou Prokšovou*. Olomouc 19. ledna 2012. *Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem*. Hodonín 15. ledna 2011.

²⁸⁵ *Parte Mons. doc. Mag. Josefa Olejníka, papežského preláta*.

Graubner, koncelebroval jeho pomocný biskup Josef Hrdlička,²⁸⁶ pomocný biskup českobudějovický Pavel Posád²⁸⁷ a další kněží.

Biskup Josef Hrdlička pronesl pohřební promluvu, při níž mimo jiné řekl: „...Kdo jsme znali patera Josefa Olejníka, dosvědčíme, že jeho život byl bezvýhradně zaměřen ke Kristu. Znali jsme ho jako kněze, který nesmlouvavě a poctivě usiloval o svatost života, aby beze zbytku oslavil Boha... Otec Josef vždy zdůrazňoval, že ve mši svaté doslova ‚jde o život‘. Jak Ježíši, který z lásky k nám umírá na kříži, tak i nám, kteří jsme jeho obětí spasení. Zdůrazňoval, že naše odpověď má být hodná této lásky. Když Ježíš dává všechno, co má, a dává nám to nejlepší, co má, až do krajnosti, také naše účast a zpěv při mši svaté má zaznít z plnosti srdce a má obsahovat to nejlepší, co my jsme schopni dát jemu... Náš otec, bratr i přítel vstupuje do nebeské liturgie, kde zní Boží chvála v plnosti dokonalé krásy a souznění. Přejme mu, aby po téměř stoletém životě, tvůrčím a požehnaném, již nic nebránilo v tomto jeho setkání s Bohem...“²⁸⁸

Na závěr pohřební bohoslužby zazněla mnohá slova díky a také svědectví z úst těch, kteří zastupovali skupiny věřících či instituce, se kterými Josef Olejník přicházel do styku.²⁸⁹ Za bývalé žáky promluvil Marcel Javora, který ve svém projevu zdůraznil: „Podstatné je to, že nám říkal, že Bůh je Pravda a Krása a už zde na zemi je potřeba ho hledat a pokoušet se ho dotýkat oběma rukama. Rukou pravdy – filozofie, teologie a všech vědních oborů, a druhou rukou – umění

---

²⁸⁶ Mons. Josef Hrdlička (*1942) byl papežem Janem Pavlem II. jmenován titulárním biskupem thunudrumským a pomocným biskupem olomouckým 17. března 1990 (*Mons. Josef Hrdlička*. [online] citováno dne 2012-02-23. Dostupné na <http://ado.cz/obsah/mons-josef-hrdlicka>).

²⁸⁷ Mons. Pavel Posád (*1953) byl papežem Benediktem XVI. jmenován titulárním biskupem ptujským a světicím biskupem českobudějovickým 26. ledna 2008 (*Mons. Pavel Posád*. [online] citováno dne 2012-03-29. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/pavel-posad>).

²⁸⁸ *Záznam rozloučení s Mons. doc. Mag. Josefem Olejníkem*. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009. Tištěná podoba promluvy dostupná na: <http://www.orik.cz/content/josef-olejnik-homilie-pri-pohrbu>

²⁸⁹ Za CMTF vystoupil prof. Ladislav Tichý, Th.D.; za brněnskou diecézi Mons. Mgr. Jiří Mikulášek, generální vikář brněnské diecéze; za pěvecký sbor Velké Bystřice Petr Nakládal; za bývalé žáky Mgr. Marcel Javora; za věřící, které P. Josef Olejník duchovně vedl, MUDr. Jiří Gradwohl a na závěr promluvil farář z Velké Bystřice Mgr. Josef Opluštil (*Záznam rozloučení s Mons. Doc. Mgr. Josefem Olejníkem*. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009).

a krásy. Jsme mu nesmírně vděční, že nás nenechal chodit po světě jednoruké a učil nás dotýkat se Boha oběma rukama. ²⁹⁰

Nejdelším proslovem byla řeč Olejníkova osobního lékaře, protože tento muž podával svědectví o člověku, se kterým si byl v mnoha ohledech velmi blízký. Vzpomínal na něj v první řadě jako na toho, kdo mu kdysi pomohl při hledání víry v Boha, a posléze byl jeho zpovědníkem a duchovním vůdcem, jímž zůstal až do konce svého života.

Nutno podotknout, že z této stránky poznala otce Olejníka spousta dalších lidí, protože zpovědníkem a rádčem byl hojně vyhledávaným. Jiří Gradwohl ho však znal jako jeho lékař po dobu dvaceti dvou let ještě intimněji než kdokoliv jiný, a proto mají jeho slova zvláštní hodnotu. Vyberme alespoň některá: *„Jeho přítomnost v mém životě byla úžasná, protože ho člověk viděl, jak je. Na nic si nehrál. Kolikrát jsem říkal: ‚Otče, to křesťanství je tak těžké praktikovat.‘ A on říkal: ‚A co myslíš, že pro mě? Pro mě je to taky těžké. Myslíš, že se mně chce vždycky modlit? Taky se mi někdy nechce, ale musíme být Pánu Bohu věrní i v těch nejmenších maličkostech.‘ ... A to otec Olejník uměl. Byl věrný Pánu Bohu až do smrti.“ ... „Nehráł si na nic velkého. I v soukromí z něj vyzařovala moudrost, laskavost a hlavně z něj vyzařovala autorita. Mohu dosvědčit, že to byl skutečně svatý člověk.* ²⁹¹

---

²⁹⁰ JAVORA, Marcel. *Proslov na rozloučenou. Záznam rozloučení s Mons. Doc. Mgr. Josefem Olejníkem.* Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.

²⁹¹ GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou.* Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.

ZÁVĚR

P. Josef Olejník, jenž si nikdy nepotrpěl na vzletné tituly, měl nejráději oslovení „otče“, protože ono nejlépe vyjadřovalo, čím se cítil být na prvním místě. Poslání kněze tedy řadil před úkol skladatele, sbormistra a učitele liturgického zpěvu, pro který byl kvalitně vzdělán a k němuž se u něho projevovaly vlohy již od mládí. Tento jeho postoj dal možnost vzniknout dílům duchovního charakteru vyvěrajícím z hlouby nitra.

Jako člověk byl skromný, ušlechtilý, empatický a přitom zásadový, schopný bojovat za právo a řídit se svým svědomím navzdory nebezpečí ztráty postavení a existenčních jistot. Souběžně s tímto však vždy zachovával poslušnost vyplývající z kněžského svěcení.

Máme tedy před sebou osobnost, v níž jsou sladěny její jednotlivé vrstvy tak, že si nejen nepřekázejí, ale dokonale se doplňují a vytvářejí tak krásný obraz, harmonii života bez disonancí či jakýchkoli falešných tónů.

Položme si otázku, jak se taková osobnost vůbec může vyvinout? Odpověď je jednoznačná, a sice, že jedině milostí Boží. Ta však potřebuje dobrou půdu, aby mohla působit. Při psaní práce, při pátrání v dokumentech a během cenných rozhovorů s těmi, kdo otce Olejníka znali, se mi před očima otvíral proces zúrodnování této půdy.

Hlavním vkladem byla jistě jeho milující rodina, žijící ve skromných podmínkách. Obohacením a výživou pak schopnosti a talenty, kterými byl obdarován, a také lidé, od kterých mohl čerpat vzdělání, moudrost a kteří mu byli příkladem. Zároveň s tím však neustále probíhal kultivační proces v podobě překážek, těžkostí a zdánlivých proher, jež ho však nikdy neuvrhly do zoufalství, ale naopak zocelily a obohatily o další „živiny“, aby mohl nést ovoce ještě větší kvality.

Že jsou to plody opravdu „chutné“ zakoušíme stále, a to nejen při bohoslužbách, kdy zní Olejníkovy melodie, ale také při setkání s těmi, o které se kdy jakýmkoli způsobem staral, protože tehdy můžeme pocítit, že v jejich nitru zanechal hluboké stopy, které vyzařují i navenek. A proto bych právě těmto lidem chtěla na prvním místě věnovat svou práci.

Doufám, že se však také naplní můj záměr vytvořit ucelený životopis Josefa Olejníka, jenž by poskytl podrobnější základ pro každého, kdo se bude chtít hlouběji zabývat určitou stránkou této kněžské osobnosti.

Proto jsem se pomocí některých dochovaných dokumentů snažila osvětlit jednotlivá údobí v životě tohoto kněze a doplnit tak velmi stručné a mnohdy ne zcela přesné doposud publikované informace. Snad se i tímto stane má práce přínosná. Ale protože pozůstalost ještě není zcela probádána a žijících pamětníků z nastíněných oblastí působení magistra Olejníka je celá řada, zůstává zde zároveň prostor pro další bádání a objevy.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Eva Kamarádová
Instituce:	Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTF UP v Olomouci
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Jonová, Th.D.
Název práce:	Osobnost a život P. Josefa Olejníka
Název v angličtině:	Personality and life of Father Josef Olejník
Anotace práce:	V práci je předložena biografie P. Josefa Olejníka v kontextu s dobou, v níž žil. Text sleduje zrání tohoto člověka a jeho působení jako hudebníka a kněze, přičemž je kladen důraz na události, které vystihují charakter a formování jeho celkové osobnosti. Ve stručnosti jsou zmíněny historické okolnosti, které ovlivnily jeho životní cestu.
Klíčová slova:	Josef Olejník; osobnost; kněz; pedagog; gregoriánský chorál; liturgická hudba; sbor; Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci
Anotace v angličtině:	The thesis presents biography of Father Josef Olejník in the context of the epoch he lived in. The text monitors his development as a person as well as his service as a musician and a priest, while emphasizing events that describe the character and formation of his personality. The thesis also briefly mentions historical background that influenced his path of life.
Klíčová slova v angličtině:	Josef Olejník; personality; priest; educator; Gregorian chant; liturgical music; choir; Ss. Cyril and Methodius Faculty of Theology in Olomouc
Počet příloh:	15
Počet stran:	69
Jazyk práce:	čeština

PRAMENY A LITERATURA

Prameny

Prameny archivní

Dokumentace z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra
Spisovna Arcibiskupství olomouckého. Složka „Josef Olejník“.
Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc.
Fond „Arcibiskupství Olomouc“²⁹²
Fond „Josef Olejník“

Další prameny

PROCHÁZKA, Vladimír. *Kronika chrámového sboru*. Velká Bystřice 1972–1976.

Prameny tištěné

10. ročník festivalu duchovní hudby svaté Cecílie. Festivalový program.
Ústí nad Orlicí 2005. s. 9.
Almanach Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži 1991–2001.
Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži. Červen 2001.
Ceny města Olomouce za rok 2003. Žurnál UP 14/2004-05. č. 1. s. 9.
CHALUPOVÁ, Zita. *O životě s vírou, hudbou a zpíváním. Rozhovor s P. Josefem
Olejníkem, milovníkem sborového zpěvu*. Katolický týdeník 2008. č. 32. s. 8.
II. Vatikánský koncil. *Konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium*.
In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.
JANEČKA, Libor. *Vzpomínka na vzácného kněze*. In: *Oldin*. číslo 1, ročník 16,
leden – únor 2006.

---

²⁹² Fond jsem nestudovala osobně, ale z poznámek z archivního bádání PhDr. Jitky Jonové, Th.D. pro připravovanou studii „*Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*“.

- Katalog kněžstva olomoucké diecéze, díl I.* Olomouc: Apoštolská administratura 1973.
s. 97.
- OLEJNÍK, Josef. Slovo autora. In: *Velikonoční graduál*. Rosice u Brna: Gloria, 2001.
s. 4.
- Parte Mons. doc. Mag. Josefa Olejníka, papežského preláta.*
- Pozdrav ze semináře.* Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář: březen 1941,
Ročník V. č. 2. s. 40.
- Pozdrav ze semináře.* Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář: prosinec 1939,
Ročník IV. č. 2. s. 28.
- SKOBLÍK, Jiří. *Litoměřický seminář v padesátých letech*. In: *Teologické texty* 3/2003.
s. 105.
- SMEJKAL, Milan. Vzpomínka na Josefa Olejníka. In: *Teologické texty* 4/2010,
s. 201–202.
- ŠTAUD, Václav. *Pohled do historie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje*.
In: *Katolický týdeník* 37/2008. Perspektivy.
- TETĚHAL, Vladimír. Padesát let od smrti B. Vaška. In: *Oldin*. číslo 7–8, ročník 19,
červenec – srpen 2009.

Audiovizuální záznamy – veřejné

- GRADWOHL, Jiří. *Proslov na rozloučenou*. Záznam rozloučení s Mons. doc. Mag. Josefem Olejníkem. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.
- JAVORA, Marcel. *Proslov na rozloučení*. Záznam rozloučení s Mons. doc. Mag. Josefem Olejníkem. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.
- SKŘEBSKÝ, Jakub. *Osobnost kraje. Ohlédnutí za devadesátiletými narozeninami Josefa Olejníka, skladatele duchovní hudby*. Rádio Proglas. Studio Radim, Olomouc. Nahrávka rozhovoru, červenec 2004.
- SUCHÁNEK, Jindřich. *Česká mše z Andělské Hory*. Olomouc: Studio Velehrad 1989.
Videozáznam.

Záznam rozloučení s Mons. doc. Mag. Josefem Olejníkem. Televize Noe, studio Telepace. Olomouc, katedrála sv. Václava 18. července 2009.
Tištěná podoba promluvy dostupná na: <http://www.orik.cz/content/josef-olejnik-homilie-pri-pohrbu>.

Audiovizuální záznamy – soukromé

OLEJNÍK, Jan. *Vyprávění o Andělské Hoře.* Nahrávka. 8. listopadu 2011.
Rozhovor s Barborou Prokšovou. Olomouc 19. ledna 2012.
Rozhovor s Drahomírou Keilingovou. Andělská Hora 17. listopadu 2011.
Rozhovor s Ing. Ivanou Juráňovou. Velká Bystřice 12. ledna 2012.
Rozhovor s Ing. Janem Juráněm. Velká Bystřice 12. ledna 2012.
Rozhovor s Ing. Josefem Vintrem. Hodonín 15. ledna 2011.
Rozhovor s Marií a Vladimírem Procházkovými. Velká Bystřice 12. ledna 2012.
Rozhovor s MUDr. Jiřím Gradwohlem. Olomouc 15. března 2012.
Rozhovor s Pavlou Paláskovou. Velká Bystřice 12. ledna 2012.
Rozhovor s prof. Františkem Kunetkou, Th.D. Olomouc. 26. ledna 2012.
Vzpomínky Jana Olejníka. Nahrávka ze dne 9. září 2011.

Orální prameny – rozhovory

Zapsaný telefonický rozhovor s Drahomírou Keilingovou. 18. března 2012.
Zapsaný telefonický rozhovor s Janem Olejníkem. 13. prosince 2011.

Internetové zdroje

Andělská Hora. [online] citováno dne 2011-11-03.
Dostupné na: http://www.andelskahora.info/historie_města.html.
Informace o obci Strání. [online] citováno dne 2012-03-29.
Dostupné na: <http://www.strani.cz/content/2/>
Josef Vrana, Dr.h.c. [online] citováno dne 2012-01-23.
Dostupné na: <http://www.ado.cz/josef-vrana>.

Kongregace sester svaté Hedviky Břežany u Znojma.

[online] citováno dne 2011-09-08. Dostupné na:

<http://www.hedvicky.cz/index.php?page=kongregace&str=1,3,14>.

Mons. Jan Graubner. Arcibiskup olomoucký a metropolita moravský. [online] citováno

dne 2012-02-23. Dostupné na <http://www.ado.cz/obsah/mons-jan-graubner>.

Mons. Josef Hrdlička. [online] citováno dne 2012-02-23. Dostupné na

<http://www.ado.cz/obsah/mons-josef-hrdlicka>.

Mons. Pavel Posád. [online] citováno dne 2012-03-29. Dostupné na:

<http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/pavel-posad>.

Nepomucenum. Papežská kolej sv. Jana Nepomuckého – Via Concordia, 1-00186

Roma, Italia [online] citováno dne 2011-10-03.

Dostupné na: <http://cz.nepomucenum.it/p/dejiny.html>.

OTÁBEC, Karel. Dvanáct bitev na Soči. Publikováno 29. března 2011. [online]

citováno 2011-09-01. Dostupné na: http://www.valka.cz/clanek_14051.html.

Pontificum Institutum Musicae Sacrae Roma. [online] citováno dne 2011-10-03.

Dostupné na:

http://www.vatican.va/roman_curia/institutions_connected/sacmus/index.htm.

Psychiatrické léčebna Šternberk. Ambulance. [online] citováno dne 20012-02-24.

Dostupné na: <http://www.plstbk.cz/index.php/zdravotnicka-zarizeni/ambulance>.

Sbírka zákonů 1980. Zákon č. 39. [online] citováno dne 2012-02-17. Dostupné na:

<http://www.aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1980/sb11-80.pdf>.

Sklárny Květná. Historie. [online] citováno dne 2011-09-01.

Dostupné na: <http://www.moravskesklarny.cz/historie.php>.

ThDr. František Vaňák. [online] citováno dne 2012-03-29.

Dostupné na: <http://www.ado.cz/obsah/frantisek-vanak>

Životopis. P. Antonína Šuránka. [online] citováno dne 2011-10-10.

Dostupné na: <http://www.pastoraalnicentrum.wz.cz/zivotopis.php>.

Literatura

ADAM, Adolf. *Liturgika. Křesťanská bohoslužba a její vývoj.* Praha: Vyšehrad, 2008.

- BUBEN, Milan M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*.
Praha: Logik 2000.
- ČERVINKA, Arnošt. *Významné osobnosti Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*.
Kroměříž. Arcibiskupské gymnázium. 2011.
- JIRÁSKO, Luděk. *Církevní řády a kongregace v českých zemích*.
Nakladatelství Fénix, Praha 1991.
- JONOVÁ, Jitka. *Studium olomouckých kleriků v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století (připravovaná studie)*.
- KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948–1953*.
Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1993.
- KOMÁREK, Karel. *P. Mgr. Josef Olejník. Kněz a skladatel liturgické hudby*.
Olomouc. Burget 2001.
- KONÍČEK, Jiří. Konfesněprávní poměry Katolické církve v ČSR. In: *Katolická církev v první československé republice (1918–1938)*. Sborník z pořádané konference. Společnost pro dialog církve a státu. Olomouc 2006.
- LARISCH, Jan. Katolická akce v olomoucké arcidiecézi v letech 1928–1950. In: *Katolická církev v první československé republice (1918–1938)*.
- MUSIL, Jiří Václav. *K osmdesátinám olomouckého hudebního pedagoga a skladatele Mons. Josefa Olejníka*. In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis facultas paedagogica. Hudební věda a výchova. Musica V*. Olomouc 1996.
- MUSIL, Jiří Václav. *K životnímu výročí P. Josefa Olejníka. Magistr Olejník oslavil pětasedmdesátiny*. Studie. Řím: Academia Cristiana 1990, I, č. 127.
- NEUWIRT, Vladimír. *Vzpomínky na významné osobnosti*. Opava: Josef Veselý; Křesťanská akademie Opava 2008.
- NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990. Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století*.
Praha: Karolinum, 2007.
- PECHÁČKOVÁ, Cecílie. *Pater Josef Olejník a liturgická hudba po II. vatikánském koncilu*. [netištěná bakalářská diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Hudební věda 2011.

PIEKALKIEWICZ, Janusz. *Bitva o Monte Cassino. Dvacet národů bojuje o jednu horu*. Praha: Naše vojsko 2005.

PIUS X. Motu proprio *Tra le sollecitudini* o posvátné hudbě z 3. listopadu 1903.

POJSL, Miloslav (ed.). *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010*. Velehrad: Historická společnost Starý Velehrad 2010.

ZUBER, Rudolf. *Pohled do dějin arcibiskupského gymnázia v Kroměříži*.

In: Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži 1854–1950. Kroměříž.

Arcibiskupské gymnázium. Srpen 1991.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Rodný a křestní list Josefa Huberta Olejníka.
Dokument z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
2. S rodiči ve Strání. Fotografie z počátku 20. let 20. století,
z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
3. Legitimace řádného posluchače Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty.
Dokument z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
4. Index lectionum z Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty.
Dokument z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
5. Primiční oznámení. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc.
Fond „Josef Olejník“.
6. Diplom: Magistr gregoriánského chorálu.
Dokument z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
7. Diplom: Licenciát z kompozice posvátných skladeb.
Dokument z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
8. Andělská Hora – pohled od hřbitova. Fotografie z doby působení P. Josefa Olejníka
(1950–1968), z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
9. Kostel Narození Panny Marie v Andělské Hoře. Fotografie z doby působení
P. Josefa Olejníka, z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
10. Vyučování náboženství v Andělské Hoře. Fotografie z doby působení
P. Josefa Olejníka, z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
11. U klavíru v Andělské Hoře. Fotografie z doby působení P. Josefa Olejníka,
z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
12. Přeprava na lyžích. Fotografie z doby působení P. Josefa Olejníka v Andělské
Hoře, z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
13. Konečně s automobilem. Fotografie z Andělské Hory z konce 60. let 20. století,
z osobního vlastnictví Ing. Josefa Vintra.
14. Dekret: Jmenování papežským prelátem. Spisovna Arcibiskupství olomouckého.
Složka „Josef Olejník“.
15. Cena města Olomouce za rok 2003. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc.
Fond „Josef Olejník“.

Příloha č. 1: Rodný a křestní list Josefa Huberta Olejníka

Protektorat Böhmen und Mähren.
 Protektorát Čechy a Morava.
 Land: Mähren-Schlesien.
 Země: moravskoslezská.
 Polit. Bezirk: Uh. Brod
 Polit. okres: Uh. Brod
 Gerichtsbezirk: Uh. Brod
 Soudní okres: Uh. Brod

G.-Zahl: 383
 Jedn. čís.: 383
 Erzdiözese: Olmütz.
 Arcidiecése: olomoucká.
 Dekanat: Uh. Brod
 Děkanství: Uh. Brod
 R. k. Pfarrei: Straní
 Ř. k. farnost: Straní

Geburts- und Taufschein.
Rodný a křestní list.

hiesigen Geburts- und Taufmatrik, Band VII, Seite: 10 wird hiemit amtlich bezeugt,
 zdejší rodní a křestní matriky, svazek: 174, strana: 10 dosvědčuje se tímto úředně.
 dass in (Ort, Strasse, Nr.) Straní, č. d. 174
 že v obci (místo, ulice, číslo)
 am (in Buchstaben) prvého července 1/ VII
 dne (vypis) Eintausend
devět set čtyřicet (in Ziffer) 1914
 (in Ziffer) (číslicemi)

geboren und am (Datum und Jahr) 5. VII. 1914 vom hochw. Herrn Stanislava Špačička farář
 se narodil(a) a dne (i. rok) od důstojného pána
 in der Kirche Povýšení Sv. Kříže nach römisch-katholischem Ritus
 v farním chrámu Páně podle římskokatolického obřadu
 getauft wurde ein ehelich Sohn - Tochter:
 byl pokřtěn manželský syn - dcera:

Vor- und Zuname: Josef Hubert Olejník
Křestní a rodné jméno:

Vater*: Olejník František prohlášený spla v Květné - Straní
Otec*: nar. 2. dubna 1887 syn Františka Olejníka plzeňského v Mi-
rosově jeho manželky Anny Lysáček
Mutter*: Julie narozená 16. února 1892 dcera Jana Halusy
Matka*: brusice spla v Květné a jeho manželky Antonie Adlerovy

Paten: Josef Hubert obchodník ve Straní
Kmotři: Františka Josefova manželka

Geburtsassistentin: Barbora Džatyašová č. 333 ve Straní
Porodní asistentka:

Anmerkung:
Poznámka:

Mit eigenhändiger Unterschrift des Unterzeichneten und beigedrucktem Amtssiegel bestätigt:
 Vlastnoručním podpisem a úředním razítkem potvrzuje:

Röm. kathol. Pfarramt Straní am 16. října 1914
 ří. katol. farní úřad v Straní dne

Stanislav Špačička farář

Příloha č. 2: S rodiči ve Strání

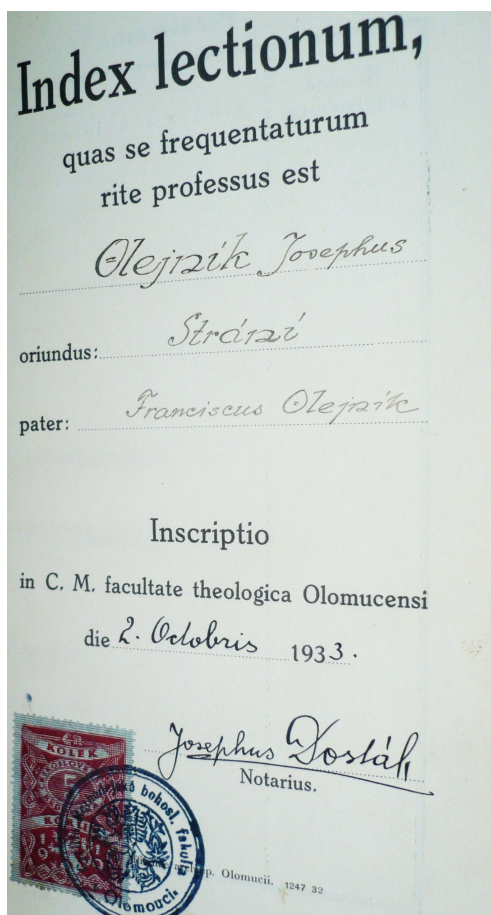

**Příloha č. 3: Legitimace řádného posluchače Cyrilometodějské
bohoslovecké fakulty**

Příloha č. 4: Index lectionum z Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty

Příloha č. 5: Primiční oznámení

JOSEF OLEJNÍK, JÁHEN, DOVOLUJE SI OZNÁMITI, ŽE BUDE
POSVĚCEN NA KNĚŽE VE SVÁTEK SV. CYRILA A METODĚJE DNE
5. ČERVENCE 1938 V METROPOLITNÍM CHRÁ-
MU PÁNĚ SVATÉHO VÁCLAVA V OLOMOUCI.
PRVNÍ MŠI SVATOU BUDE OBĚTOVATI 10. ČER-
VENCE 1938 O 10. HODINĚ VE FARNÍM CHRÁMU
PÁNĚ POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE VE STRÁNÍ.

OLOMOUC 1938 KVĚTNÁ

Příloha č. 6: Diplom: Magistr gregoriánského chorálu

Příloha č. 7: Diplom: Licenciát z kompozice posvátných skladeb

Příloha č. 8: Andělská Hora – pohled od hřbitova

Příloha č. 9: Kostel Narození Panny Marie v Andělské Hoře

Příloha č. 10: Vyučování náboženství v Andělské Hoře

Příloha č. 11: U klavíru v Andělské Hoře

Příloha č. 12: Přeprava na lyžích

Příloha č. 13: Konečně s automobilem

Příloha č. 14: Dekret: Jmenování papežským prelátem

Příloha č. 15: Cena města Olomouce za rok 2003

